

HÄLSOHÖGSKOLAN I JÖNKÖPING

Spelar kön någon roll?

Framtida socialsekreterares val av insatser mot ungdomar utifrån
ungdomens könstillhörighet

Ashtar Daniel & Nellie Hinas

Juni 2015

Sammanfattning

Tanken med vår c-uppsats är att undersöka om könstillhörighet hos klienten påverkar framtida socialsekreterares bedömning av insats i ungdomsärenden, och om det föreligger andra faktorer som kan påverka bedömningen. Intresset för ämnet väcktes hos oss med tanke på att socialsekreterare skall jobba könsneutralt och inte särskilja mellan sina klienter utifrån olika kategoriseringar. Detta ledde till att frågan väcktes om framtidens socialsekreterare lever upp till sådana krav.

För att besvara frågeställningarna användes tre vinjetter som är exakta kopior av varandra, men skiljs åt i könstillhörighet hos ungdomen i fallbeskrivningen. Med hjälp av webbenkäter fick socionomstudenterna ta del av en vinjett per deltagare. Detta gjorde att det skapades tre olika grupper som sedan jämfördes med varandra för att se om det förekommer skillnader och likheter i bedömningarna och beslut. För att genomföra jämförelsen användes tabeller och även Chi2-tester i SPSS.

Resultatet av studien visar att det inte föreligger några skillnader i beslut av insatser utifrån klientens könstillhörighet. Dock förekom skillnader i vilka faktorer som ansågs viktiga för beslutet beroende på könstillhörighet, till exempel skolfrånvaro och sexuellt utnyttjande som riskfaktorer. Studenterna som deltagit i studien anser också att det förekommer anpassning utifrån klientens etnicitet och ekonomi.

Nyckelord: Genus, socialisation, ungdomar, socionomstudenter, professionalisering.

Does it matter?

Gender perspectives on future social workers choice of actions aiming towards youths

Abstract

The purpose of our thesis is to study if the gender of the client affects the future Social worker's choice of action aiming towards youths, and if there are other factors that can affect their choice. The interest to study this subject was awakened since social workers in Sweden are supposed to work in a gender-neutral way, and to not distinguish between their clients based on social categorizations. This led to the question about if the future social workers would live up to this requirement.

To answer these questions, three vignettes were created. They are exact copies of each other, but separated in the gender of the youth who were described in the vignettes. With the help of online surveys social work students could take part in one vignette per participant. This meant that three different groups were created and then were compared with each other to see if there are similarities and differences in the assessments of the students. In order to compare the vignettes we used tables and Chi²-tests in SPSS.

The results of the study show that there are no differences in the students choice of action based on the client's gender. However, there were differences in the factors that were considered important for the decision, depending on gender, such as school absences and sexual exploitation as risk factors. The students who participated in the study also believe that there are adaptations based on the client's ethnicity and economy.

Keywords: Gender, socialization, youths, social work students, professionalization.

TACK

Vi vill tacka de som har gjort det möjligt för oss att slutföra uppsatsen, utan Er hade det inte gått!

Studenter och programansvarige på respektive deltagande högskola, vi vill tacka Er för Ert tålamod och Era svar.

Till vår handledare Mats Granlund vill vi rikta ett tack för ditt engagemang och vägledning genom c-uppsatsdjungeln.

Tack även till andra lärare på Hälsohögskolan i Jönköping för Era knuffar som hjälpte oss i rätt riktning.

Till våra kära och nära vill vi tacka för Er omtanke och stöd när c-uppsatsen har varit tung.

Sist men inte minst vill vi tacka varandra för den resa som vi gått igenom tillsammans som blommade ut i vårt alldeles egna kärleksbarn!

Tack för skratten, tårarna och slitet som präglat vår vardag under denna process.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Abstract	2
Innehållsförteckning	4
Inledning	6
Syfte och frågeställning	6
Kön eller genus?	7
Bakgrund	8
Lagar	8
Förvaltningslag (1986:223)	8
Socialtjänstlagen (2001:453)	8
Diskrimineringslagen (2008:567)	8
Socialtjänstens arbete med ungdomar	8
Barnskyddsmodellen & familjestödsmodellen	9
Behandling före straff	10
Professionalisering av socialarbetare	10
Andra faktorer hos klienten som påverkar bedömningen	11
Tidigare forskning	12
Genus i socialtjänsten	13
Genus i behandling	14
Professionalisering i socialt arbete	15
Teoretiska perspektiv	16
Socialpsykologiskt perspektiv och social konstruktion	16
Street-level bureaucracy/Gräsrotsbyråkrati	17
Socialisering	18
Metod	20
Val av metod	20
Litteratursökning	20
Urval	21
Datainsamlingsmetod	21
Bortfall	23
Analysmetod	23
Reliabilitet och validitet	24

Etiska överväganden	25
Resultat.....	26
Studien.....	26
Bakgrund.....	26
Fallet/bedömning	29
Diskussion	41
Forskningsfråga ett	41
Forskningsfråga två	43
Metoddiskussion	45
Slutsatser	47
Referenser	49
Bilagor	52
Bilaga 1- informationsbrev	52
Bilaga 2- Fallet E	54
Bilaga 3- Fallet Erik	58
Bilaga 4- Fallet Erika.....	62

Inledning

I dagens samhälle finns normer kring agerande som påverkas av könsroller och en uppdelning mellan män och kvinnor. Under modern tid har vårt samhälle blivit mer öppet och accepterar i större grad gentemot minoriteter och normbrytande människor. I samhället eftersträvas en mer jämlik struktur och balans mellan individer, då individen har fått en mer central roll och har ett större inflytande över sitt eget liv. Därför väcks det funderingar kring hur vi blir behandlade utifrån vår könstillhörighet när vi rör oss i samhällets olika arenor. Medvetenheten har ökat i befolkningen kring genusfrågan vilket har lett till ökad kritik mot den samhälleliga strukturen som finns idag. En viktig fråga som aktualiseras är huruvida könsnormer påverkar framtida socionomer som kommer att utföra socialtjänstens arbete. Kan samhällets normer och värderingar reflekteras i socionomstudentens bedömningar om insatser riktade mot ungdomar? Påverkas bedömningar i socialt arbete av föreställningar om genus trots att medvetenhet kring detta har ökat? Utifrån detta vill vi se om genus och könstillhörighet har en påverkan på hur socialt arbete utförs och genom denna c-uppsats belysa om könsmedvetenhet förekommer i socialt arbete.

Syfte och frågeställning

Tanken med vår c-uppsats är att undersöka och belysa om det förekommer skillnader i framtida socialsekreterarens bedömningar av insatser riktade mot ungdomar beroende på vilket kön ungdomarna som beskrivs har. Genus är ett område som under de senaste åren varit ett väl diskuterat ämne i samhället. Genusfrågan har blivit undersökt inom olika fält, till exempel inom kriminalvården och hälso- och sjukvården (Socialstyrelsen, 2008). Den senaste tiden har det introducerats ett neutralt kön, hen. Hen introducerades som en möjlighet för personer som inte vill identifiera sig som man eller kvinna, att inte behöva känna sig tvingade till att välja utan fick istället en mer neutral benämning. Hen har även blivit en symbol för jämlikhet och att könstillhörighet inte ska definiera vem individen är. Syftet med denna studie är att ta fram och belysa data kring hur socionomstudenter gör bedömningar gällande insatser för ungdomar. Och om klientens könstillhörighet påverkar deras bedömningar men också om studenterna anser att det finns faktorer som kan påverka beslut om insatser. Detta är av intresse att studera då dagens studenter är de som i framtiden kommer att arbeta inom den sektorn som behandlar denna typ av ärenden. Genusfrågan kommer alltid att vara aktuell inom det sociala arbetet då klienterna utgör materialet i arbetet och socialsekreteraren är verktygen då denne har med olika grupper av människor att göra oavsett kön, etnicitet eller andra tillhörigheter som klienter har.

Således blir frågeställningarna följande:

Har ungdomens könstillhörighet en påverkan på den framtida socialsekreterarens val om insats eller inte?

Föreligger det andra faktorer som skulle kunna påverka bedömningen av insatser?

Kön eller genus?

Inom genusforskningens arbetsområden finns det två begrepp som är av stor vikt, dessa är kön och genus. Begreppet genus kommer från engelskans "gender" och blev först aktuellt i svensk forskning 1980-talet. Genus används för att synliggöra sambandet för vad som anses vara manligt och kvinnligt vilket inte är biologiskt givet utan det är något som människor har skapat i samspel med varandra. Definitionen av vad som är manligt och kvinnligt kallas för genusordning eller genussystem. Tidigare använde forskningen begreppet könsroller för att tillskriva skillnaderna mellan män och kvinnor, dock har forskningen valt att frånga detta begrepp och använda kön/genus istället. Detta beror på att ordet roller uppfattas som utbytbar, vilket innebär att vi lätt kan hoppa mellan olika roller beroende på den sociala kontexten (Andersson & Ulmanen, 2006).

I orden kön och genus ingår det även en maktaspekt som är socialt skapad och relaterar till vad som samhället anser vara manligt och kvinnligt. I forskningen talas det om ett övergripande mönster som existerar i samhället som består av maktrelationer mellan män och kvinnor (Andersson & Ulmanen, 2006). Därför kommer ordet genus i denna studie att användas med innebörden som det sociala könet som vi alla socialiseras in medan kön innebär de biologiska skillnaderna som finns mellan män och kvinnor.

Oftast används orden kön och genus som synonyma begrepp som innehåller särskilda egenskaper för män och för kvinnor. Människorna som är delar av samma kulturella bas har samma föreställningar gällande förståelsen av genus och kön. Föreställningarna innebär att det som skiljer män och kvinnor är fysiska skillnader som är genetiska, till exempel att män är starkare beroende på muskelmassa och hormonproduktion. En annan skillnad som brukar nämnas är att kvinnor och män har olika uppgifter inom familjen och i samhället. Skillnaderna som beskrivs förstärker varandra och ger ett sammanhängande system som kännetecknar könen och särskiljer dem. Även inom forskningen skiljs ordet kön och dess biologiska betydelse, och ordet genus och dess sociala innebörd mellan varandra. Forskningen kan delas in i två viktiga frågor, den första handlar om hur verkligheten är beskaffad och med denna som grund kategorisera män och kvinnor som kön och genus. Den andra frågan handlar om på vilket sätt kan vi skaffa kunskap om kön och genus (Kullberg, Herz & Fäldt et al, 2012).

Bakgrund

Sverige har skrivit under FN's barnkonvention. De punkter som finns med där ska utgöra en vägledning och ge riktlinjer för hur länder ska arbeta med barn och ungdomar. I konventionens andra artikel framgår det att barn inte ska bli diskriminerade utifrån bland annat kön, etnicitet eller egendom. I länderna som skrivit under konventionen ska den respekteras och arbetas med genom att alla barn och ungdomar ska ha samma rättigheter utan några åtskillnader (Unicef.se).

Lagar

Nedan följer en kort beskrivning av de lagar som styr socialsekreterarens myndighetsutövning.

Förvaltningslag (1986:223)

Förvaltningslagen (FL) är den lag som reglerar socialtjänstens myndighetsutövning (FL § 1). Lagen innebär att en socialsekreterare som arbetar inom myndighetsutövning ska ta hänsyn till bestämmelserna i FL. Vidare i FL § 7 framgår det att när ett ärende inkommer till socialtjänsten ska ärendet hanteras på ett så billigt, enkelt och snabbt sätt som möjligt utan att den enskildes säkerhet negligeras.

Socialtjänstlagen (2001:453)

Den lag som socialtjänsten utgår ifrån i sitt arbete är Socialtjänstlagen (SoL) som är en ramlag vilket innebär att kommunerna har en stor frihet i sitt handlingsutrymme. I SoL kap.1 § 1 finns den så kallade portalparagrafen som innehåller de grundläggande värderingar som socialtjänstens arbete ska utgå ifrån. I SoL kap.1 § 2 framkommer att barnets bästa ska beaktas. Detta innebär att när socialtjänsten ska göra sina bedömningar ska handläggaren särskilt uppmärksamma barnen och hur beslut från socialtjänsten påverkar dem, vilket innebär att det finns ett barnperspektiv som ska genomsyra hela socialtjänstens arbete. Det finns även en specifik del i SoL som reglerar arbetet som berör barn och ungdomar. I SoL kap 5 § 1 står det mer specifikt om vad socialnämnden ska göra i arbetet med barn och ungdomar.

Diskrimineringslagen (2008:567)

Denna lag har till uppgift att motverka diskriminering, tydliggöra vad diskriminering innebär och gynna allas lika rättigheter i samhället. Enligt denna lag får diskriminering inte ske utifrån följande tillhörigheter: kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder (kap 1 § 1).

Socialtjänstens arbete med ungdomar

Enligt socialtjänstlagen (SoL) kap 2 § 1 är varje kommun skyldig att ha en socialtjänst som har yttersta ansvaret för att enskilda individer i samhället får det stöd och den hjälp som de behöver. Hur kommunerna i landet organiserar socialtjänstens verksamhet varierar men det förekommer trender mot ökad specialisering. Det har funnits flera motiv till att öka specialiseringen inom de olika arbetsområdena på socialtjänsten. De mest vanliga fördelarna

är att en del av det sociala arbetet avgränsas och det ger möjlighet till att fördjupa sin kunskap och kompetens inom området. Det blir således en fördel för tjänstepersonen att bemöta klienterna då de har mer insikt i hur arbetet ska utföras. Dock kan det bli problematiskt för klienten som kan behöva gå till flera olika verksamheter beroende på vad klienten behöver stöd i och kan då bli tvungen att möta olika tjänstemän hela tiden. Till exempel kan en klient behöva ekonomiskt bistånd, hjälp med sitt missbruk och även stöd från barn och ungdomssektionen. Detta kan göra att klienten cirkulerar på socialtjänsten och det blir mycket att hålla reda på för denne (Sallnäs, Wiklund & Östberg, 2012). Ur ett genusperspektiv så kan specialisering av socialt arbete innebära att socionomer får djupare kunskap i till exempel hur en person bemöter en viss grupp av klienter och deras problematik. Till exempel finns det SiS-institutioner som riktar sig till speciella målgrupper, oftast pojkar och/eller flickor (SiS, 2015). På dessa boenden jobbar personal som i sin kontakt med sina klienter får mycket kunskap kring de problematiker som ungdomarna har och hur de kan ta sig i uttryck på olika sätt mellan könen.

Socialtjänstens individ och familjeomsorg (IFO) är en så kallad *människobehandlande organisation (human service organisation även kallad HSO)*. I en sådan organisation är "råmaterialet" de människor som det arbetas med. Organisationens uppgift är att bedöma, utreda och kategorisera de människor som kommer i kontakt med organisationen, att genomföra ett förändringsarbete med dessa och hjälpa till med resursbildande som gör att klienten klarar sig självständigt i efterhand (Sallnäs, Wiklund & Östberg, 2012). IFO kan benämnas som ett så kallat residuals-system som innebär att IFO's barn och ungdomssektion (BoU) arbetar med en liten del av Sveriges barn och ungdomar. Detta skiljer sig från de stora välfärdssystemen som berör alla eller en större del av befolkningen (Lundström, 2000).

Barnskyddsmodellen & familjestödsmodellen

Modeller och specifika arbetssätt som används inom social barnavård speglar många gånger den samhälleliga normen och kulturella kontext som råder men också vilken typ av välfärdssystem som används. Internationellt pratas det om två stycken välfärdssystem i arbetet med barn och familjer: barnskyddsmodellen (Child protection model) och familjestödsmodellen (family service model). I en barnskyddsmodell läggs det en betoning på individen och dennes skyldigheter och rättigheter. Det finns även en tydlig gräns mellan det offentliga och privata och det är endast när barnen behöver skydd som en myndighet får ingripa. Socialt arbete inom denna modell karaktäriseras av att främst se till att barn inte far illa och har en inställning om att föräldrar inte är i behov av stöd i sin föräldraroll och uppfostran av barn. När den professionelle beslutar om insatser talas det om att förändra föräldrarna och inte de omständigheter och kontexter som råder runt familjen och det intas en ställning om att skydda barnet mot föräldrarna. England, USA och Kanada är exempel på länder som tillämpar denna modell. I länder som har en familjeinriktad hållning och använder sig utav familjestöd i det sociala arbetet ses barns uppfostran och välmående som en angelägenhet för både föräldrarna och samhället. Stöd till föräldrar och familjer ses med hög prioritet inom denna modell och familjen behöver inte befinna sig i en socialt utsatt situation för att få hjälp och stöd. Modellen trycker även på frivilligheten och samarbetet med familjerna, men att det i vissa fall kan finnas belägg för tvångsinsatser i yttersta nödfall. De

nordiska länderna är exempel på system som använder sig av en familjestödsmodell i sitt arbete med familjerna (Andersson & Sallnäs, 2012).

Behandling före straff

En stor del av barnavårdsarbetet som görs i Sverige i dagsläget rör tonåringar, vilket särskiljer Sverige gentemot andra länder. Detta kan bland annat förklaras med att socialtjänsten tar ett stort ansvar när det kommer till ungdomar som begår brott, medan denna grupp ofta behandlas av kriminalvården i andra länder. Att det ser ut på detta sätt i Sverige kan bland annat bero på den inverkan nuvarande sociala normer har. Detta märks när det kommer till tankar kring hur det på bästa sätt tillrättavisar kriminella ungdomar eller ungdomar som uppvisar avvikande beteenden (till exempel missbruk, självskadebeteende etc.). Sverige vill hellre se att ungdomen får behandling snarare än ett polisiärt straff för sina handlingar. Trots detta har vi ändå en lagstiftning som säger att när en person fyller 15 år räknas personen som straffmyndig, men oftast hamnar personer under 18 år som begår brott hos socialtjänsten. Det blir därför socialtjänstens arbete att ta reda på och se till hur de på bästa sätt kan ändra ungdomens beteende och motverka fortsatt kriminalitet (Andersson & Sallnäs, 2012). Andersson och Sallnäs (2012) tar inte upp om det förekommer några könsskillnader i hur ungdomar under 18 år blir bestraffade utan nämner gruppen ungdomar som en homogen grupp.

Professionalisering av socialarbetare

Professionalisering är en process som anses vara kollektiv, det vill säga hur en yrkesgrupp på olika sätt kommer till en högre nivå av professionalitet och utökar sin status, auktoritet, handlingsutrymme och kontroll (till exempel genom utbildningar). Professionaliseringen kan dock även vara en personlig process, där den enskilde yrkesutövaren utvecklar sin professionalitet i sitt dagliga arbete (Höjer & Höjer, 2012).

Det förekommer diskussioner kring att införa en mer evidensbaserad praktik inom socialt arbete. Detta sägs ska hjälpa till att öka professionaliseringen, då socialt arbete skulle vara mer byggt på forskning och på så vis även få högre status. Dock finns det skeptiker som förespråkar att mer evidensbaserad skulle leda till att arbetet utförs mer efter manualer och tappar en del av sin professionalisering (Höjer & Höjer, 2012).

Socialsekreteraren och andra professioner som arbetar med människovårdande yrken har i uppgift att bidra till en positiv förändring för både kvinnor och män. Att arbeta inom den sociala barnvården sätter höga krav på socialsekreteraren då denne ska avgöra om ett barn far illa eller inte och veta vart gränserna går. I lagen finns inga tydliga riktlinjer för vad som avgör om ett barn far illa eller inte, istället får socialsekreteraren använda sig utav definitioner som formas utav det politiska fältet som råder i kommunen. Dock är definitionerna vaga och socialsekreteraren får i uppgift att tolka dessa, vilket lämnar utrymme för att socialsekreterarens egna åsikter, värderingar och moral kan få en påverkan på arbetet (Höjer & Höjer, 2012). Därför är det av stor vikt att vara medveten och ha kunskaper om sin förförståelse som till exempel om hur kön och genus har betydelse i arbetet. Samtidigt ska

hänsynstagande till kön och genus inte leda till att behandla en individ som representant för kollektiven kvinnor eller män. På samma sätt är det fel att till exempel dra slutsatsen att pojkar den professionelle möter i olika sammanhang är benägna att utöva våld för att samhället uppfostrar dem till att vara våldsamma genom lek och idrott, medan flickor uppfostras till att vara omhändertagande och vårdande till exempel genom att leka med dockor. Genusperspektivet i socialt arbete ska därför utnyttjas och användas på ett medvetet och vettigt sätt, detta genom att använda de bästa evidensbaserade kunskaperna som finns (Kullberg, Herz & Fäldt et al, 2012).

Att ha ett *genusmedvetet* förhållningssätt inom socialt arbete har olika innebörder och konsekvenser i praktiken. Det förekommer flera diskurser inom genusforskningen bland annat kring jämställd socialt arbete, feministiskt socialt arbete och könsmedvetet socialt arbete. Gemensamt för forskare som knyter an till dessa traditioner och diskurser är att klientens kön har en påverkan på de insatserna som erbjuds inom socialt arbete. Skillnaden är att i den feministiska traditionen läggs tonvikten vid maktens betydelse jämfört med de andra traditionerna. När forskare utgår från genus och könsmedvetenhet i socialt arbete belyser de inte enbart kvinnornas situation utan även de skillnader socialarbetaren gör i sitt bemötande, bedömningar och val av insatser eller åtgärder som är ett resultat av dessa förutsättningar. Med detta perspektiv menas att socialsekreteraren bör bli bättre på att uppmärksamma de olika villkor och behov som män och kvinnor har (Kullberg, Herz & Fäldt et al, 2012)

Barnombudsmannen tog upp i sin årsrapport 2011 hur ungdomar upplevde bemötandet från sin socialsekreterare. I samtalen med ungdomar framgick det att de kände sig ignorerade, osynliga och att socialsekreteraren inte var tillgänglig på det vis ungdomen önskade sig. Ungdomarna säger sig också uppleva svek från socialsekreteraren som till exempel lovar att ringa men inte gör det. När ungdomen får tag i sin socialsekreterare får de en känsla av att de ändå inte blir lyssnade på utan socialsekreteraren vänder sig hellre till andra vuxna för att få information (Barnombudsmannen, 2011).

I den professionella rollen ingår det att kunna bemöta, vägleda, coacha och samtala med sina klienter på olika sätt vilket ställer vissa krav på socialsekreteraren i sin yrkesroll. Dock stämmer detta inte med verkligheten utifrån vad ungdomarna berättar. Att låta barn och ungdomar vara delaktiga i beslutsfattningen som berör insatser ökar chanserna för en lyckad vårdinsats. Barnombudsmannen riktar kritik och ifrågasätter hur en bärande relation ska kunna skapas mellan socialsekreteraren och ungdomen när kontakten dem emellan endast sker sporadiskt (Barnombudsmannen, 2011). Barnombudsmannen tar inte upp några genusskillnader i sin rapport gällande ungdomars syn på bemötandet från socialtjänsten. Det som framgår är att ungdomar, oavsett kön, generellt känner missnöje med socialtjänstens bemötande och förhållningssätt till ungdomarnas behov av stöd och hjälp.

Andra faktorer hos klienten som påverkar bedömningen

Det är inte bara könstillhörighet som påverkar utfallet av bedömningen inom socialtjänstens arbete. Mattsson säger att även andra faktorer som etnicitet, ekonomi och klasstillhörig spelar roll då människor kategoriserar in andra i olika fack vilket skapar en norm i samhället. De

normer som skapas har en påverkan på alla som befinner sig i samhället och därmed även alla socialsekreterare som arbetar inom Sveriges socialtjänster (Mattsson, 2010).

Klass är ett komplext begrepp som handlar om mer än fördelning av ekonomiska resurser och ekonomiskt ojämlikhet. Begreppet används för att förstå relationer mellan olika människogrupper och den hierarkiska ordningen som maktrelationer skapar mellan samhällets olika grupper. Klass kan ses som en konstruktion som vi människor skapar och upprätthåller genom att ha våra föreställningar och stereotypa bilder om olika grupper. Mattsson menar att vi fostras till att vara klass, och att det går att tolka och förstå klass som något vi lär oss, samt är vår sociala identitet. Klass är inte bara en position som vi har i samhället och som påverkar vår identitet utan något som vi tilldelas och definieras av (Mattsson, 2010).

Etnicitet är en annan faktor som Mattsson (2010) tar upp. Hon lyfter upp en viktig diskussion om huruvida etnicitet ska uppfattas som något föränderligt, som bundet till en viss kontext, eller om den ska ses som något stabilt och oföränderligt. Ett annat sätt för att förstå etnicitet är att tolka det som en verklig och statisk kategori där alla har en etnisk tillhörighet. Dessa olika etniska identiteter bidrar till att olikheter mellan människor skapas. Det innebär att etnicitet ses som något oföränderligt och något som vi har och är. Denna typ av förståelse gör att vi uppfattar människor som kommer från samma land som lika då de tillhör samma kultur, utan att beakta den roll som andra kategorier spelar, som till exempel kön och klass. Inom det sociala arbetet kommer detta sätt att förstå etnicitet i uttryck när det talas om kulturkrockar när socialsekreteraren möter klienter med invandrarbakgrund. Den föreställning om att en svensk socialsekreterare har svårt att förstå klienter med invandrarbakgrund för att de tillhör en annan kultur grundas på hypotesen om att de olika kulturerna utgör etnicitetens grunder. Hypotesen bortser ifrån att det även kan finnas många likheter också mellan olika etniciteter (Mattsson, 2010).

Tidigare forskning

Syftet med att studera tidigare forskning är för att få en överblick över hur mycket kunskap det finns inom området just nu och vilka eventuella kunskapsluckor som kan förekomma. Därför vill vi se hur vår studie står sig mot den tidigare forskningen och hjälpa till att stärka kunskapen kring ämnet. Forskning som skett gällande genusperspektivet i det sociala arbetet med barn och ungdomar har i Sverige främst behandlat barn och unga som berörs av LVU. Internationellt har forskningen mer berört hur barn tidigt i livet socialiseras in i genusrollerna som råder i samhället. När det gäller bedömningsarbetet som socialsekreterare utför finner vi inte mycket forskning kring, utan det berör genusfrågan på en mer generell nivå i socialtjänstens arbete. Forskningen går isär gällande om det faktiskt förekommer könsskillnader i socialt arbete. Det finns forskning som visar både att det förekommer och att inte förekommer könsskillnader vilket gör det svårt att dra några slutsatser kring om genus faktiskt har en påverkan.

Nedan redovisas några aspekter av den tidigare forskningen som berör området.

Genus i socialtjänsten

Elinor Brunnberg (2002) utförde en vinjettstudie som riktade sig till 79 stycken socialsekreterare som fick i uppgift att bedöma ett fiktivt ärende. Ärendet var ett fyra år gammalt barn som misstänktes bli misshandlat av sin pappa. Vinjetten gick ut på att i flera steg eskalera så att barnets situation stadigt blev värre. Brunnberg delade upp socialsekreterarna i två grupper som fick varsitt kön av det fiktiva ärendet. Socialsekreterarna fick sedan ta ställning till ärendet. Studien visar att det förekom vissa skillnader i hur bedömningarna gjordes utifrån könstillhörigheten i det fiktiva ärendet. Till exempel var socialsekreterarna mer benägna att vilja skydda pojken tidigare från misshandeln än när det gällde flickan. När det gäller flickan gjorde socialsekreterarna oftare en bedömning om att föräldrarna i ärendet var i behov av stöd och hjälp snarare än att ta till dygnsvård. Brunnberg tar även upp att det finns tecken på att socialtjänsterna har en tendens att "glömma" bort flickorna och låta pojkarna ta mer utrymme. Hon såg också att en del av socialsekreterarna tog sitt beslut utan att ha talat med barnet under utredningen, detta trots att socialsekreterare ska ha ett tydligt barnperspektiv i arbetet och barnets åsikt ska få spela roll utifrån mognad hos barnet enligt FN's barnkonvention (Brunnberg, 2002).

Vidare uppger Socialstyrelsen i sin rapport att 50 procent av landets kommuner säger sig ha anpassade åtgärder för att belysa och minska skillnader som finns mellan manliga och kvinnliga klienter. Bland annat säger kommunerna sig använda utbildningar i jämställdhetsfrågor och att de skapar nya riktlinjer och direktiv för jämställdhet. Detta för att skapa en medvetenhet bland personalen vilket kan bidra till att minska könsskillnaderna i deras arbete. Det framgår att inom individ- och familjeomsorgen (IFO) är det 78 % kvinnor som arbetar där. Detta innebär att socialtjänsten är ett exempel på en könssegregerad verksamhet (Socialstyrelsen, 2008).

Dock påpekar studien att könsskillnaderna vid val av insats är relativt små vilket gör det svårare att komma fram till om insatser anpassas utifrån kön. Socialstyrelsen antyder att när socialsekreterare måste ta hänsyn till klientens individuella livssituation så kan könet hos klienten ha en påverkan på bedömningen. Till exempel så kan socialsekreterarens förutfattade meningar om manligt och kvinnligt styra vad som anses vara ett behov hos klienten. Vidare påpekar rapporten också att socialtjänsten inte enskilt kan förändra det som behöver ändras för att uppnå jämställdhet, utan det är ett komplicerat arbete som kräver att samhället i stort måste förändras och bli jämställt (Socialstyrelsen, 2008).

När Socialstyrelsen undersökte jämställdhet i socialtjänsten visade resultatet att det har förekommit en ökning av flickor som beviljas insatser från socialtjänsten. Detta tros bero på att de sociala villkor för flickor som finns i samhället har förändrats och att även socialtjänsterna kan ha blivit mer uppmärksamma på att det finns ett behov av insats hos flickor. Dock är det fortfarande pojkar som dominerar insatser enligt SoL och LVU (Socialstyrelsen, 2008).

I en annan studie deltog fem socialsekreterare, som jobbade inom socialtjänsten, i en forskningscirkel som leddes av Helena Johansson och Agnetha Hammerin. Syftet med forskningen var att hitta verktyg för att få ett bättre socialt arbete, detta genom att granska socialsekreterarens uppfattning och föreställning om ungdomens kön via

barnavårdsutredningar. Genom att granska utredningstexter och det som uttrycktes i dem gällande könen gavs det en bild om vilka föreställningar socialsekreterarna hade om de olika könen. Deltagarna fick läsa sina egna utredningar på ungdomar från 2005 och senare. Utredningarna bestod av hälften pojkar och hälften flickor. Forskningscirkeln identifierade strukturer och tankar baserade på den underordnade synen som råder kring kvinnor, samt det ansvaret kvinnan har för mäns sexualitet. Dessa tankemönster fanns hos både manliga som kvinnliga deltagare. Resultatet visar att flickor tillskrevs egenskaper som till exempel att vara offer, manipulativ och omoralisk, medan pojkar tillskrevs egenskaper som aktiva, stolta och driftstyrda (Claezon, 2008).

Genus i behandling

Dagmar Lagerberg och Claes Sundelin har genomfört en litteratursammanställning av vetenskaplig forskning om risker som har anknytning till socialt arbete med barn och ungdomar. Resultatet som de redovisar tyder på att det finns olika riskfaktorer som kan kopplas till barnet. De riskfaktorerna är kön, ålder, fysisk hälsa, beteende, psykiska problem och kamratrelationer. Forskningen visar att det förekommer skillnader i riskmönster mellan pojkar och flickor. Det finns även en större risk för pojkar att drabbas av våldsam död än flickor. Problemen som visar sig för flickor respektive pojkar skiljer sig åt, flickor är mer inåtvända och det är vanligare att flickor drabbas av övervikt och depression. När det gäller beteende benämner författarna att det finns tre distinkta personlighetstyper: välanpassad, internaliserande (kontrollerad, hämmad, ängslig) och externaliserande (utåtagerande och impulsiv). Dock finns det inga tydliga gränser för var ett barn befinner sig i dessa utan det kan gå över de olika personlighetstyperna (Lagerberg & Sundelin, 2013).

Leili Laanemets och Arne Kristiansen (2008) genomförde en studie med hjälp av enkäter som kompletterades med observationer vid olika SiS-institutioner (Statens intuition styrelse). Deras studie visar att det förekommer skillnader i bemötandet ur ett könsperspektiv inom tvångsvården för ungdomar. När det kom till flickor skulle personalen arbeta med att styrka dem medan pojkarna istället skulle disciplineras och lära sig sin plats. Pojkar fick inte heller samma frihet i att uttrycka sina känslor som flickorna utan de skulle bli stora, starka och ansvarstagande män. Flickor hade även fler chanser till att begå regelbrott, det vill säga att det tog längre tid innan flickor fick ta konsekvenser än pojkar när de bröt mot reglerna. När det kom till bemötandet fanns det även där skillnader. I samtal med pojkar var personalen rakare, direkta och hårdare än mot flickorna som bemöttes mer på ett avvaktande och försiktigare sätt. Författarna avslutar sin rapport med att prata kring medvetenheten om genus i behandlarnas arbete. De tar upp att det inte räcker att säga sig ha ett genusperspektiv i arbetet utan att det måste finnas möjlighet för behandlarna att aktivt reflektera kring genus. Om det inte förekommer någon aktiv reflektion finns det risker att arbetet med klienterna får lida vilket då kan drabba enskilda klienter (Laanemets & Kristiansen, 2008).

I en annan rapport skriven av Ingrid Claezon och Mats Hilde studerade de hur kön presenteras och reproduceras inom två ungdomsinstitutioner. Genom att intervjua personal på en flick- respektive pojkinstitution studerade de det som betraktas som "naturligt" utifrån samhällets

normer och hur personalen ser på flickor och pojkar utifrån risk och skyddsfaktorer. I rapporten belyser författarna vikten av att ha ett könsperspektiv gällande vård av ungdomar. Resultatet som författarna kom fram till tyder på en traditionell könsbild av pojkar och flickor vilket påverkar vården ungdomarna får. I studien framkom även hur könstereotyper både bestämmer och kontrollerar personalens och behandlarnas roller i interaktion med dessa ungdomar och även arbetet med familjen. Detta genom att personalen hade olika förhållningssätt mot mödrar respektive fäder. Det är den kulturella metaforen om föräldrarollen som råder fortfarande, där "den goda modern" har ett stort inflytande i personalens tolkning av föräldrarna. Den frånvarande fadern används som en förklaringsmodell och är orsaken som ligger bakom problem som ungdomen har, vilket utgår ifrån den stereotypa bilden om hur den lyckliga familjen ska vara. Det framkommer att båda institutionernas personal kämpar för att komma bort ifrån dem traditionella problemtillskrivningarna som kopplas till respektive kön. Dock i behandlingsarbete visar det könsstereotypa förhållningssättet sig i arbetet som personalen utför. I studien har fokus varit på könsperspektivet men även vikten av att ha en förståelse för hur andra aspekter spelar roll i vården och även i relation till andra människor så som klass, sexualitet och etnicitet (Claezon & Hilte, 2005).

Professionalisering i socialt arbete

I en forskningscirkel ledd av FoU-enheten i Stockholm med Eva-Britt Lönnback och Lena Berg som gruppleddare reflekterades kring hur genus påverkar det sociala arbetet och hur deltagarna skapar genus i sitt arbete. Deltagarna bestod av sju kvinnor som hade olika bakgrunder inom socialt arbete. Genom samtal och självreflektion skulle det undersökas om hur deltagarna tänker angående sitt genusskapande. Och för att få en bild om hur klienten uppfattar socialarbetarens förhållningssätt gällande genus, genomfördes även intervjuer med fem stycken klienter. Syftet var också att belysa konsekvensen av socialarbetarens förhållningssätt till klienter med mål att hitta sätt och strategier för att förändra bemötandet. Studiens resultat visar för deltagarna att genom reflektion över sitt förhållningssätt, hur lätt det är att vara könsblind i samband med det sociala arbetet och klienterna. Detta förvånade några deltagare som ansåg sig själva vara genusmedvetna. Slutligen visade studien att problematiseringen av den traditionella konstruktionen av könsskillnader som fanns hos deltagarna skapade förvirring hos dem. Deltagarna kände ett inre motstånd mot granskning av egna tankar gällande genus då risken för att bli avslöjad var generande. Inom studiens resultat konstaterades att genusmedvetenhet i det sociala arbetet är en komplex och svår uppgift att genomföra och förverkliga, därför krävs det en handlingsplan om ett genusmedvetet arbetssätt (Claezon, 2008).

Vidare i en studie utav Tine Egelund, Anita Kvilhaug, Anne Liebing och Francesca Östberg (2000) studerades det hur den svenska socionomutbildningen står sig gentemot den danska motsvarigheten (socialrådgivarutbildningen). Författarna använde sig utav enkäter i sin studie som även kompletterades med kvalitativa intervjuer. De frågade studenternas lärare i respektive land vad de tycker är av mest vikt för studenterna att ha med sig från utbildningen. I Danmark var lärarna mer inställda på att ge kunskap och färdigheter till sina studenter medan de svenska lärarna hellre ville ge sina studenter ett forskningsunderlag. Detta innebär

att de danska lärarna vill se sina studenter bli utövande, problemlösande socionomer medan de svenska skulle eftersträva en mer teoretiskt reflekterande socionomroll. Vid djupgående intervjuer med lärarna fick författarna en större inblick i hur de tänkte kring sina svar och det visade sig att de danska lärarna tyckte att studenterna skulle få dem verktyg de behövde kunskapsmässigt och praxis för att kunna utföra praktiskt barnavårdsarbete. I samtalen med de svenska lärarna märktes det att praxis fick en mindre plats till förmån för en mer djupgående teoretisk kunskap och reflektion. Svenskarna skiljer sig från de danska med att argumentera emot en mer praxisbaserad kunskap. Ett av de främsta argumenten är att praxis är ständigt förändrande och praktiska kunskaper studenterna lär sig idag inte kommer vara aktuella om 20-30 år (Egelund, Kvilhaug, Liebing & Östberg, 2000).

Teoretiska perspektiv

Socialpsykologiskt perspektiv och social konstruktion

Människor i samhället besitter lika många personliga och sociala identiteter som det finns grupper och relationer som människorna anser sig tillhöra. Dessa identiteter varierar i betydelse och värde, de är även beroende på den aktuella kontexten personen befinner sig i. Dock kan en individ endast använda en socialpsykologisk roll i den givna situationen. Rollen är förändringsbar i förhållande till en förändrad kontext och rollen kan fort anpassas efter den nya kontexten. Personer bär alltid med sig sina roller och olika identiteter vilket gör att individen är redo att ta fram och använda roller om kontexten förändras. Författarna tar upp ett exempel om att två kanadensare som möts i öknen får en känsla av att vara kanadensare och agerar utifrån det. Tillsammans bildar de en grupp eftersom de har något gemensamt, och den gruppen är att de är kanadensare (Hoggs, Abrams, Otten & Hinkle, 2004).

Socialpsykologin omfattar tankar och idéer om hur människor beter sig och vilken påverkan de har i förhållande till varandra. Socialpsykologin fokuserar på kommunikationens effekt och språkets konsekvens på socialt samspel. Ett viktigt område inom socialpsykologin är kommunikationsstudier med fokus på språket och andra kommunikativa symboler som utvecklas mellan individer. Genom att använda språket på ett visst sätt, konstruerar individen en bild av världen som påverkar andras bild av den andres värld. Detta användande av språk utgör en grund för maktrelationer. Till exempel när socialarbetaren använder sig av språket på ett sätt för att påverka klienten, vilket innebär att processen ger socialarbetaren makt över klienten (Payne, 2008).

Socialkonstruktionistisk teori handlar om hur individen förklarar och beskriver sin omvärld, som en del av utbytet mellan människor i sociala sammanhang. Det finns många områden inom socialkonstruktionistisk teori som är av vikt i socialt arbete, till exempel den sociala konstruktionen av verkligheten som belyser hur gemensamma sociala konstruktioner medverkar till individens socialisation in i samhället, samt till sociala grupper i samhället. Ett annat exempel är den sociala konstruktionen av sociala problem. Det som anses vara ett socialt problem i ett samhälle är de beteenden, åsikter eller liknande som bryter mot de normer och värderingar som finns i samhället. Sociala problem är därför mycket kontextberoende och kan variera stort mellan till exempel olika kulturer, samhällen och

länder. Ett tredje område är den sociala konstruktionen av mänskliga kategorier som till exempel genus och ras som visar att en del kategorier som verkar vara bestämda, till exempel män och kvinnor, infiltreras med sociala antaganden och beteenden. När människor kategoriseras tilldelas de även vissa egenskaper för dessa kategorier som anses vara norm och förutbestämda då detta anses vara naturligt för personerna i kategorin. Kategorin kvinnor kan användas som ett exempel på detta då kvinnor ofta tilldelas en roll av omvårdnad och ska "naturligt" vara ömma och omtänksamma (Payne, 2008).

Street-level bureaucracy/Gräsrotsbyråkrati

Alla som arbetar inom den offentliga sektorn som har ett direkt samspel med klienten, och har en betydande handlingsfrihet kallas för gräsrotsbyråkrat. Typiska gräsrotsbyråkrater är statliga professioner som lärare, poliser, domare och socialarbetare och många andra professioner som arbetar med att erbjuda tjänster eller insatser. Människor som arbetar med sådana yrken har mycket gemensamt på grund av att de upplever liknande arbetsförhållanden (Lipsky, 2010).

De socialpolitiska systemen och organisationerna som finns i världen skiljer sig från varandra när det kommer till det sociala arbetet, men det finns fortfarande likheter i hur det sociala arbetet utförs. Gräsrotsbyråkraten har direkt kontakt med klienten i sitt dagliga arbete vilket ger en viss handlingsfrihet. Den handlingsfriheten som gräsrotsbyråkraten har, trots den underordnade positionen i organisationen, ökar möjligheten till att påverka besluten som fattas i enskilda ärenden. Handlingsfrihet gör det svårt för socialarbetaren och andra professioner att reglera hur relationer utvecklar sig och hur de etiska och moraliska dilemman ska lösas i praktiken. Det som sker i mötet mellan klienten och socialarbetaren förblir osynlig då detta sker i ett slutet rum. Detta kan leda till att öka möjligheten att socialarbetaren utövar en osynlig makt på klienten (Lipsky, 2010). Att socialarbetare innehar ett eget handlingsutrymme gör att dess fördomar och värderingar kommer till uttryck i mötet med klienten. Till exempel om en socialarbetare träffar en manlig klient kan det finnas en skillnad i bemötandet än om klient hade varit av kvinnligt kön.

Den rollen som socialarbetaren har som gräsrotsbyråkrat gör att denna är den enda som har tillgång till organisationens regler och resurser, samtidigt som socialarbetaren har en direkt kontakt med klienten. Svårigheter och dilemman som socialarbetaren befinner sig i är att å ena sidan förhålla sig till de lagar och riktlinjer som organisationen har, och å andra sidan klientens behov och önskningar (Lipsky, 2010).

När en person innehar en viss professionsbenämning tilldelar samhällets invånare denna person ett ansvar som innebär att individer som har ett behov av hjälp från den professionella innehar ett visst förtroende för den personen. Detta innebär att den professionella får en viss maktposition i relation till den hjälpsökande. I en sådan ojäm maktrelation är det av stor vikt att den professionella kan motivera sina beslut och handlingar (Rökenes, 2007). Kalman styrker detta med uttrycket att "kunskap är makt". Med kunskap följer auktoritet vilket ger den professionella ett större handlingsutrymme (Kalman, 2006). Handlingsutrymmet innebär att socialsekreteraren har möjligheter att med hjälp av sin kunskap kunna utföra sitt arbete inom yrkets ramar som organisationen har satt upp. I handlingsutrymmet rymmer även en

maktaspekt som alltid finns där, men är osynlig i samspelet (Svensson, Johnsson & Laanemets, 2008).

Mötet som sker mellan socialsekreterare och klient är ett möte som präglas av ojämlikhet och motstridighet. När klienten söker hjälp eller blir kontaktad för att utredas med målet att förändra klientens situation befinner denna sig i en försvarslös situation. Målen är olika mellan parterna när de går in i mötet där det sociala arbetet praktiseras. Reglerna beskrivs som mer komplicerade gällande samspelet inom socialt arbete än i till exempel sjukvården. Skillnaden är att som patient inom sjukvården är denne mer accepterande och mottaglig gällande hjälpen som erbjuds, medan klienter inom socialt arbete är mer motståndig och ovillig till hjälp (Börjeson, 2010).

När en person innehar en del av makten vid beslutsfattanden så känner personen oftare att beslutet är rättvist. Det finns en koppling mellan autonomi och makt som gör att socialsekreterarens makt kan göra att klientens autonomi minskar vilket skapar frustration hos klienten (Bolman & Deal, 2012). Om socialsekreteraren går helt emot klientens önskan och motiverar detta med vad som anses vara ”bäst” för klienten kallas det för paternalism. Det innebär att det finns en uppfattning om överlägsenhet som tar sig i uttryck av att det finns en överordnad och en underordnad i samspelet mellan den professionella och klienten (Svärd & Starrin, 2006). Den makt som då tidigare var osynlig i handlingsutrymmet blir synlig och kommer i uttryck när klientens önskan förbigås.

Socialisering

Socialisering är den processen som barnet går igenom för att skaffa sig kunskaper och färdigheter som hjälper denne att passa in i det samhället och den kulturen barnet växer upp i. När barnet uppfostras, särskilt under de första åren i livet, får barnet lära sig vilka värderingar, normer och beteendemönster som gäller i den samhälleliga kontexten och tar till sig dessa. De olika samhällen som finns har sina typiska egenskaper som lever kvar trots att medlemmarna föds och dör (Giddens, 2007).

Under socialisationen genomgår individen två faser som innehåller olika socialisationsagenter. Under barnets första år sker det primära socialisationen som är den mest intensiva perioden gällande den kulturella inläringen. Under denna fas utgör familjen den viktigaste socialisationsagenten. Sedan sker den sekundära socialisationen senare i livet där andra agenter träder in och tar ansvaret för fostran från familjen så som skola, media, kamrater och olika organisationer. Samspelet i dessa kontexter lär individen vilka värderingar och normer är som gäller i samhället och bidrar i sin tur till att bilda ett mönster i kulturen (Giddens, 2007).

Inläringen av genusrollen börjar redan innan barnen kallar sig för flicka eller pojke och sker omedveten. Det finns många faktorer som ligger bakom den tidiga medvetenhet om vilken könsidentitet en person har. Att människor av både könen behandlar spädbarnen på olika sätt beroende på vilket kön dessa tillhör spelar en viktig roll. Systematiska skillnader i kläder och frisyrier sänder signaler för barnen som lär sig skillnaderna och innebörden av att ha olika kön.

Barnen lär sig vid två år att de tillhör ett visst kön, och vid fyra eller fem års ålder förstår de att de tillhör den ena eller det andra könet, och att det förekommer även anatomiska skillnader mellan könen. Andra saker som barnen kommer i kontakt med som pekböcker och leksaker betonar skillnader mellan könets egenskaper. I leksaksaffärerna märks det en tydlig skillnad och uppdelning av varorna efter kön (Giddens, 2007).

Detta bekräftas av Orr (2011) som i sin studie studerade hur flickor och pojkar i tidig ålder socialiseras in i det amerikanska samhällets könsnormer. Genom att studera vilka aktiviteter förskolebarn deltog i mellan åren 1989-1999 noterade hon att flickor oftare deltog i "feminina" aktiviteter medan pojkar i lägre grad deltog i de "feminina" aktiviteterna och var mer aktiva inom "manliga" aktiviteter. Orr påpekar att barn blir påverkade utav sina föräldrar, skola och andra delar av samhället i sitt val av aktiviteter och blir därmed socialiserade in i den könsroll som överensstämmer med rådande könsnormer. Detta anser Orr kan ha en påverkan på barnets utveckling och prestation i skolan. Studien visar att barn som deltog i de "feminina" aktiviteterna oftare presterade bättre i skolan och att de "maskulina" aktiviteterna inte hade en positiv påverkan på skolresultat, dock hade det en positiv påverkan på den sociala förmågan och gjorde barnen mer självständiga och utforskande. Orr säger att det finns en skillnad i hur pojkar och flickor uppfostras och socialiseras in i sin samhällsroll. Pojkar uppmuntras mer till lek och utomhusaktiviteter medan flickorna skulle hålla sig nära hemmet och vara omsorgsfulla. Detta kunde leda till flickorna i större grad blev mer osjälvständiga och i en beroendeposition till andra. Det bidrog i sin tur till att flickor och pojkar tog till sig kunskap i skolan på olika sätt, även att flickor oftare var mer positiva till skolan än pojkarna (Orr, 2011).

Metod

Under detta stycke kommer studiens metodval, tillvägagångssätt och konstruktion att redovisas och motiveras. Vi kommer att föra en diskussion kring studiens validitet och reliabilitet. Även etiska överväganden och en analys av metoden kommer att redovisas.

Val av metod

Vinjetstudier är en metod som används för att tydliggöra normer och värderingar och vilket samband dessa har med attityder som förekommer bland olika sociala grupper. Metoden bygger på att med hjälp av en kort berättelse låta deltagarna ta ställning till och reagera på berättelsen. Berättelsen som används ska vara realistisk och typisk för den situationen som forskaren vill undersöka (Egelund, 2008; Bryman, 2011). En vinjetstudie bör innehålla fyra grundkrav:

- Lättförståeligt och en tydlig röd tråd.
- Logiskt uppbyggd.
- Trovärdig.
- Den ska vara enkel och tydlig för att deltagare inte ska tappa tråden (Jegerby, 1999).

Egelund rekommenderar vinjetstudier som ett alternativ i forskningen inom socialt arbete när intresset är att studera socialsekreterarens bedömningar av klientsituationer och deras motiv till bedömning av insats (Egelund, 2008).

Syftet med studien är att undersöka en större grupp personer som studerar till socionom på olika skolor i Sverige och genomföra en komparativ undersökning av deras svar. Detta för att komma fram till om klientens könstillhörighet har en påverkan på bedömningen deltagarna gör. Valet föll därför på att genomföra en vinjetstudie med en kvantitativ design, då olika vinjetter kan göra att en jämförelse dem emellan kan leda fram till relevant data för studiens syfte.

Litteratursökning

Vid litteratursökning om ämnet uppkom det inte specifikt många träffar rörande genus och socionomstudenter. Det ord som har valts att användas vid sökningarna är: Genus, ungdomar, socionomstudenter, socialsekreterare, gender, insatser, socialization. Vid sökningar har följande sökmotorer använts:

- SocINDEX
- SwePub
- Avhandlingar.se
- Google Scholar
- DiVA
- Primo

I följande sökmotorer har vi fått fram relevant litteratur: Google Scholar, avhandlingar.se, DiVA och Primo. I sökningen av artiklar har artiklar valts ut baserat på deras titlar och abstrakt. Vi eftersträvade artiklar som är skrivna på 2000-talet, dock har vi gjort några undantag baserat på artiklarnas innehåll och status inom genusperspektivet. Därefter gjordes

det ytterligare en sortering av artiklarna genom att läsa igenom hela innehållet och ta ställning till graden av relevans för studien. Vi fann en kunskapslucka inom området genus och socionomstudenters val om insatser för ungdomar.

Urval

Ett systematiskt urval har gjorts när deltagare till studien skulle väljas. Enligt Bryman (2011) är ett systematiskt urval en variant av ett slumpmässigt urval där deltagare kan väljas direkt från urvalspopulationen utan att använda en slumpstalstabell. Vidare beskriver han att ett målinriktat urval med syftet att genom ett strategiskt sätt välja ut sina deltagare. Detta för att garantera relevansen för forskningsfrågan (Bryman, 2011).

I Sverige finns det 16 högskolor som erbjuder kandidatexamen i socialt arbete. Vi vände oss till samtliga högskolor med en förfrågan om hjälp med att få kontakt med socionomstudenter som går termin fyra och uppåt. Valet med att ta från termin fyra och upp är baserat på att få med studenter som har förkunskaper från utbildningen och som är nära att ta examen. Av dessa 16 högskolor så var det fem stycken som tackade ja till att delta.

Vid kontakt med de sexton högskolorna skickades ett mejl till programsansvarig (eller motsvarande) med information om vilka vi var, studien, hur den skulle gå till väga och en önskan om hjälp med kontakt till studenterna. Förfrågan skickades till samtliga högskolor med socionomutbildning i Sverige för att få med så många deltagare som möjligt och därmed öka validiteten i studien. Genom de fem skolor som tackat ja fick vi möjlighet till kontakt med studenterna. En skola skickade en mejllista till oss med samtliga studenter i termin 6, de andra skolorna fick istället det informationsbrev (se bilaga 1) som studenterna skulle ha, skickat till programansvarige (eller motsvarande) för att de i sin tur skicka vidare till sina berörda studenter.

Datainsamlingsmetod

Vi valde att använda tre vinjetter som är faktamässigt exakta kopior av varandra, dock med skillnader när det kom till könstillhörighet och namn hos klienten (se bilaga 2-4). De tre könen som används är han, hon och hen. För att göra det lättare för deltagare och läsare av studien döptes vinjetterna till ”Erik”, ”Erika” och ”E”. I tidigare studier som utförts på ett liknande sätt som vår har det använts två kön i vinjetterna, han och hon (se exempelvis Borell & Egonsdotter, 2014). Därför fann vi ett behov av att se om ett neutralt kön kunde skapa en ny aspekt på resultatet. Detta gjorde att vi valde att ta med hen som ett tredje kön i vår studie. Vinjetterna som används i studien har vi som författare konstruerat på egen hand i inspiration av SimChild.

Valet föll på att skapa webbenkäter för att kunna nå ut till alla deltagande studenter på ett lättare och enklare sätt. Vinjetterna var korta och studenterna fick information om att det skulle ta omkring fem till tio minuter att svara på den vinjett de var tilldelade. För att öka viljan att delta hos deltagarna användes mest korta och stängda frågor, de flesta var av karaktären att deltagarna fick svara ja eller nej.

Vinjetternas frågor bestod av tre delar med ”bakgrund”, ”fallet/bedömningen” och ”övrigt”. I bakgrunden ingick det frågor om studentens bakgrund. Här valde vi att fråga efter deltagarnas

terminstillhörighet, ålder, kön och erfarenheter av praktiskt socialt arbete. Anledningen till att fråga om terminstillhörighet och erfarenhet var att få en överblick om hur kapabla studenterna är att fatta ett realistiskt beslut i förhållande till den yrkesverksamma socionomen som arbetar inom socialtjänsten, som arbetar utifrån rådande lagstiftning och normer inom yrkesgruppen. Ålder togs med som en fråga för att se ungefär hur populationen är spridd över årskullarna. Könsfördelningen mellan studenterna var en intressant fråga att ta med då det råder en attityd i samhället att socialt arbete är ett kvinnodominerat område och vi ville se om det avspeglas bland dagens socionomstudenter.

Efter bakgrunden kom fallbeskrivningen med det fiktiva ärendet med följdfrågor på hur studenterna bedömer ärendet. För att kunna se om det förekommer några skillnader utifrån klientens kön består därför studien av tre vinjetter med tre olika kön, han, hon och hen.

Fallet består av en ungdom som är 16 år och bor med sina föräldrar och en lillebror. Familjen har upplevt ekonomiska svårigheter och har i perioder fått ekonomiskt bistånd. Ungdomen har hamnat i dåliga umgängeskretsar och skolkar mycket från skolan. I det nya kompisgänget förekommer en del droger och ungdomen erkänner att denne har testat på olika droger som den fått från de nya kompisarna. Föräldrarna är oroliga och vill ha hjälp från socialtjänsten. Ungdomen uppger att den vill sluta med droger men vet inte hur (Se även bilaga 1-3). Deltagarnas roll i detta blir att ta ställning till ett beslut för ungdomen utifrån den fakta som framkommer i vinjetten. I studien efterfrågas deltagarnas beslut i ärendet men också vilka risk/friskfaktorer de ser, vad de anser vara mest allvarligt i situationen och även hur säkra de känner sig i sin bedömning av ärendet. Risk/friskfaktorer är med i studien för att se hur studenterna tolkar fallbeskrivningen och även om de särskiljer mellan olika faktorer beroende på vilket kön som vinjetten rör. Detta gäller även på frågan om vad de anser vara mest allvarligt i ungdomens situation. Anledningen till att fråga hur säkra deltagarna känner sig i beslutet är för att se om framtidens socionomer känner sig bekväma med att ta ett beslut i liknanden ärenden. Det hjälper även oss att se om deltagarnas svar är pålitliga vilket ökar studiens validitet.

Enkäterna avslutas med några övriga generella frågor kring deltagarnas åsikter kring vissa faktorerers påverkan i en ärendebedömning. Tanken var att fråga om studenterna ansåg att klientens kön har en inverkan på bedömningen, men för att inte avslöja syftet med studien valdes det att även ta med andra faktorer och se om studenterna trodde de också påverkade en bedömning. De tre andra faktorerna som togs upp var klientens etnicitet och ekonomiska tillstånd och även utstående faktorer. Vinjetterna avslutades med en fråga om deltagarna kunde tänka sig att arbeta inom BoU direkt efter examen och även om de hade några övriga kommentarer.

Vinjetterna öppnades för deltagarna den 10 april 2015. Mellan den 17 och 22 april skickades en påminnelse till deltagare eller programansvarige, som i sin tur fick skicka vidare påminnelsen. Vinjetterna stängdes för deltagande den 27 april 2015, vilket hade gett studenterna 17 dagar att besvara sin tilldelade vinjett.

Bortfall

Enligt Bryman (2008) innebär inte bortfall att ett fel har uppstått vid urvalsprocessen utan det är när deltagare är oförmögna att delta eller fullfölja studien. Det bortfall som förekommer i denna studie är de deltagare som har startat vinjetterna men sedan har valt att avbryta innan de genomfört hela vinjetten. Vi kommer därför redovisa hur stort det interna bortfall är i varje vinjett. Det externa bortfallet kan inte redovisas då deltagande högskolor inte redogjorde för hur många studenter det var som fick tillgång till enkäterna.

I vinjetten "E" är det totalt 56 deltagare som har startat vinjetten. Första bortfallet sker efter del ett då 39 deltagare har gått vidare till del två i vinjetten. Mellan del två och del tre är bortfallet mindre då 35 deltagare är kvar och avslutar hela vinjetten. Det totala bortfallet i "E" blir därför 21 personer.

I vinjett "Erik" är det 40 deltagare som påbörjat vinjetten. Mellan del ett och två sker även här ett bortfall då 33 deltagare påbörjar del två i vinjetten. Vidare till del tre sker det ett mindre bortfall då 31 är kvar och slutför vinjetten. Antalet personer som faller bort i "Erik" är totalt 9 personer.

I vinjett "Erika" är det 48 deltagare som har startat vinjetten. Det sker ett bortfall mellan del ett och del två då 42 deltagare valt att gå vidare till del två. Även mellan del två och del tre sker det ett bortfall då 38 deltagare är kvar och avslutar vinjetten. I "Erika" är det totalt 10 personer som inte avslutar vinjetten.

Totalt sett var det 144 deltagare som valde att påbörja vinjetterna och det var 104 deltagare som genomförde hela. Det totala bortfallet blir därför 40 deltagare vilket innebär ett bortfall på 27,7 %. Antalet deltagare som fullföljer hela vinjetten blir relativt lika över de tre vinjetterna.

Analysmetod

Efter att ha samlat in empiri från deltagarna har svaren kvantifierats för att få fram statistiska slutsatser utifrån resultatet. I vår studie har frågorna begränsats till att ha fasta svarsalternativ, detta för att förenkla utvinnandet av data. Även frågor som bestod av "Ja/nej"- frågor användes i enkäterna. Det fanns även några få öppna frågor.

Fråga ett till tre, sju, åtta och tio bestod av frågor där deltagarna fick flera svarsalternativ men var begränsade till ett svar per person. I fråga fem och sex hade deltagarna flera svarsalternativ och hade möjlighet att svara med ett alternativ eller flera. Fråga fyra och elva till femton är av karaktären "ja/nej"- frågor. De två öppna frågor vi använt oss av är fråga nio och sexton. De är till för att få en inblick i hur studenterna reflekterar kring sitt beslut och även om de har några synpunkter eller något övrigt att säga.

De svar som inkommit på fråga nio har analyserats med innehållsanalys. Vi kodade och hittade gemensamma nämnare bland deltagarnas svar. Vi tog fram vilka ord och uttryck som studenterna upprepade vid flera tillfällen och använde dem för att kort beskriva vad studenterna tycker och tänker. I fråga sexton har vi valt att använda oss av citat från studenterna för att redovisa deras tankar utifrån deras egna ord.

Efter att webbenkäterna stängdes har alla deltagarnas svar kodats och transformerats i statistikprogrammet Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) och Chi2. Chi2-test är en teknik som med hjälp av korstabeller kan påvisa om en relation finns eller inte mellan två variabler i en population. Chi2-värdet i sig har ingen innebörd men i förhållande till den statistiska signifikansnivå som förknippas med värdet kan det tolkas som meningsfullt (Bryman, 2011). Alla frågor som använts i studien har varit av typen nominalskala. Varje variabel, både svar och bortfall, har namngetts och kodats för att kunna genomföra en komparativ jämförelse mellan vinjetternas resultat. För att göra resultatet mera tydligt har vi även använt oss av tabeller i varje fråga och även tabeller från Chi2 där testerna från Chi2 har visat att skillnaderna har varit signifikanta. Statistisk signifikans innebär att forskaren får ut ett värde där det framkommer om det föreligger ett samband mellan två variabler eller inte i den undersökta populationen. Med detta menas att värdet måste understiga .05 (P står för sannolikhet) för att en undersökning ska kunna styrka sitt resultat om en skillnad finns eller inte. Är p-värdet högre än .05 föreligger det inga signifikanta skillnader i en jämförelse mellan två variabler (Bryman, 2011).

Reliabilitet och validitet

Bryman (2011) tar upp begreppen validitet och reliabilitet som används för att bedöma en studies kvalitet och generaliserbarhet. Om en studie har hög reliabilitet visar det att den är pålitlig och andra personer kan få fram liknande resultat om de genomför en liknande studie. Validitet handlar mer om att studien undersöker det som studien säger är syftet att undersöka (Bryman, 2011).

Eftersom en vinjettstudie är baserad på hypotetiska berättelser säger Jergeby att validiteten kan vara låg för studien då deltagarna ställs inför ställningstaganden som de inte upplevt innan. Vilket skulle kunna leda till att deltagarna tvingas till ställningstaganden som de i normalfallet inte skulle ta i en sådan situation. Dock kan vinjetten även leda till att deltagare får ett bredare perspektiv när de får en hypotetisk situation. Vinjettstudier gör det även svårt för forskaren att få fram djupare tankemönster och åsikter från deltagarna kring frågorna som ställs på grund av att deltagarna kan tolka frågorna på olika sätt och svarar utifrån sin egen tolkning på frågan (Jergeby, 1999). Vi har försökt undvika svårtolkade frågor och även försökt få fram hur deltagarna reflekterar och tänker kring sitt beslutstagande genom att ha en öppen fråga kring det.

Validiteten kan öka om forskaren använder sig av kvalitativa inslag i studien genom frågor som kopplar vinjettens berättelse till praktiskt arbete (Egelund, 2008). Genom att ha välformulerade frågor som innehåller de variabler som vi undersöker ökar det validiteten i vår studie. Frågorna har genomarbetats noga och har mycket eftertanke bakom sig. Vi har också använt oss av en öppen fråga kopplat till bedömningsfrågan i vinjetterna för att analysera deltagarnas tankar kring sin bedömning. Att ha tre olika vinjetter hjälpte oss att undersöka genusperspektivet då vi kunde genom att jämföra vinjetternas resultat med varandra hitta likheter och skillnader dem emellan. Genom vår transparens och tydlighet i undersökningen och dess genomförande ökar möjligheten att andra personer kan genomföra en liknande studie och då få fram snarlika resultat.

Etiska överväganden

Det finns enligt Daneback och Månsson (2008) fyra etiska riktlinjer som används av forskare inom det samhällsvetenskapliga området. De fyra riktlinjerna är: informationskravet, samtyckekravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet. Med informationskravet menas det att undersökaren ska informera deltagaren/deltagarna om studiens struktur och mål. Det ska även förekomma en tydlighet kring frivilligheten i deltagandet och även att deltagaren kan välja att avbryta sin medverkan. Samtyckekravet utgår ifrån att deltagarna ska ge sitt samtycke till ett eventuellt deltagande i undersökningen. Konfidentialitetskravet berör deltagarnas personuppgifter och undersökarens hantering av dessa som i yttersta mån bara ska användas för att uppnå studiens mål. Nyttjandekravet innebär att det material som samlats in från deltagarna endast ska användas för undersökningens syfte och inget annat (Daneback & Månsson, 2008).

För att följa de ovanstående riktlinjerna skickades ett informationsbrev ut till studenterna på de skolor som tackat ja till deltagande. I informationsbrevet framkom det att deras deltagande skulle uppskattas, vilket påvisar att studenterna hade ett val om de ville delta eller inte. I brevet fanns även information om att deras personuppgifter inte kommer att publiceras i studien. Det framkom också att materialet som samlades in skulle användas i en c-uppsats. Det som har diskuterats mest under studien har varit informationskravet. Detta då frågeställning i studien gör att det blir svårt att vara helt öppen med syftet med deltagarna då det kan påverka studiens utfall. Det ledde till att i informationsbrevet benämna syftet med att vilja se hur olika faktorer påverkar bedömningarna istället för att direkt påpeka genusskillnader som en bakomliggande faktor.

Resultat

Nedan följer en sammanställning av den information som framkommit under studiens gång.

Studien

Varje fråga kommer att enskilt redovisas där alla tre vinjetterna sammanställs i samma tabell för att göra det mer begripligt och förståeligt för läsaren vad som framkommer av svaren. För att se om det förekommer några signifikanta skillnader mellan vinjetters svar i frågor med större skillnader har även Chi2-tester. Signifikanta skillnader har satts till p-värdet 0,05.

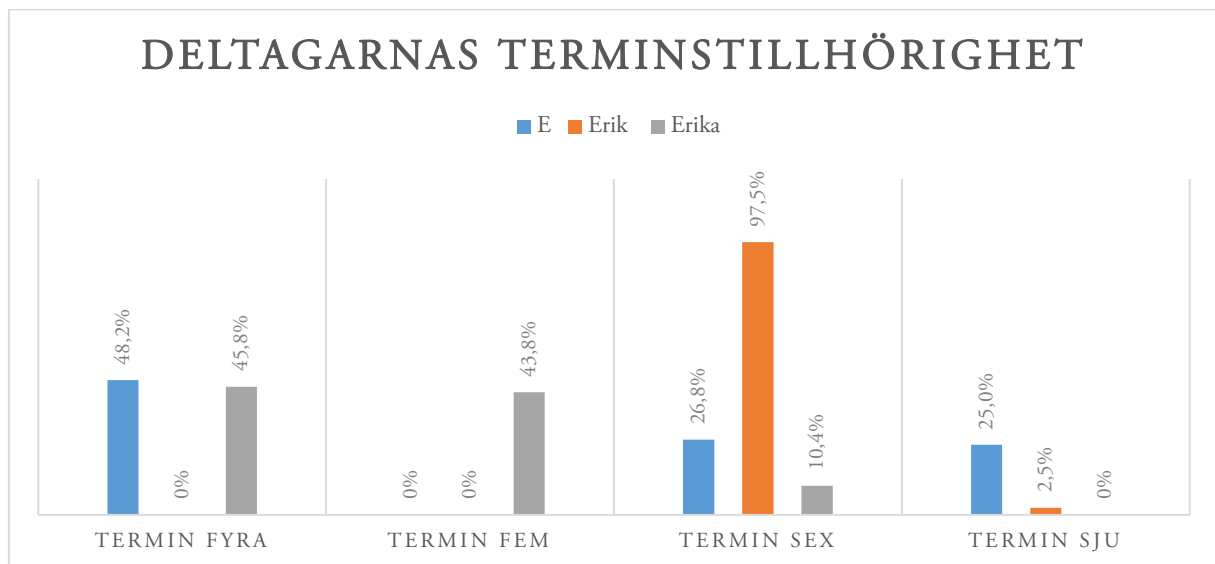
Bakgrund

Under bakgrund får studenterna besvara några frågor om sig själva. Resultatet av varje enskild fråga i ”bakgrund” redovisas nedan.

Fråga ett:

På denna fråga fick studenterna berätta vilken termin de går i. De kunde välja mellan termin fyra till sju.

Vilken termin går du i just nu?

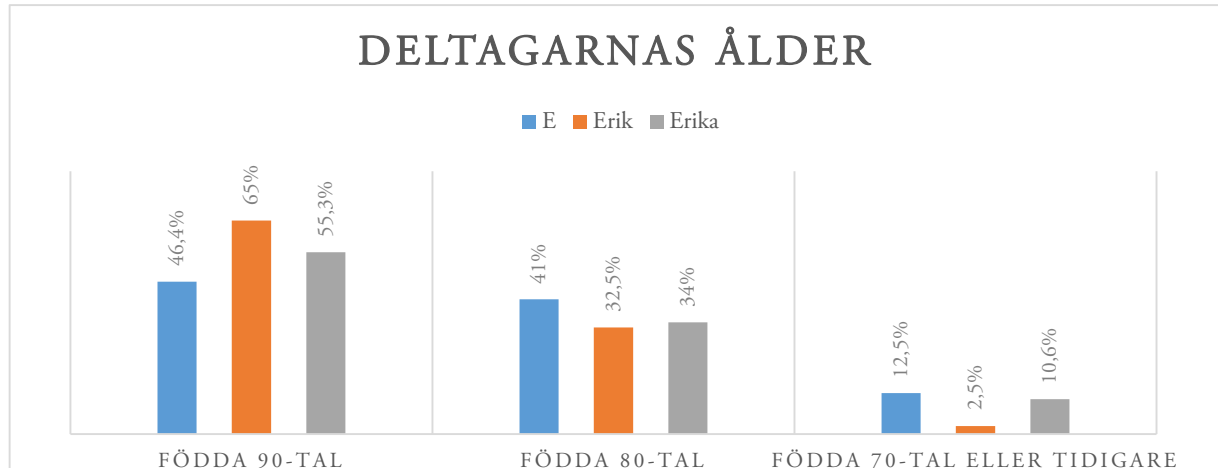

Tabellen visar att av samtliga 144 deltagare är det flest deltagare från termin sex, följt av termin fyra, sedan kommer termin fem och minst deltagare är från termin sju.

Fråga två:

Här ville vi se vilket år deltagarna var födda och de blev sedan indelade i tre grupper baserat på vilket årtioende de var födda.

Vilket år är du född?

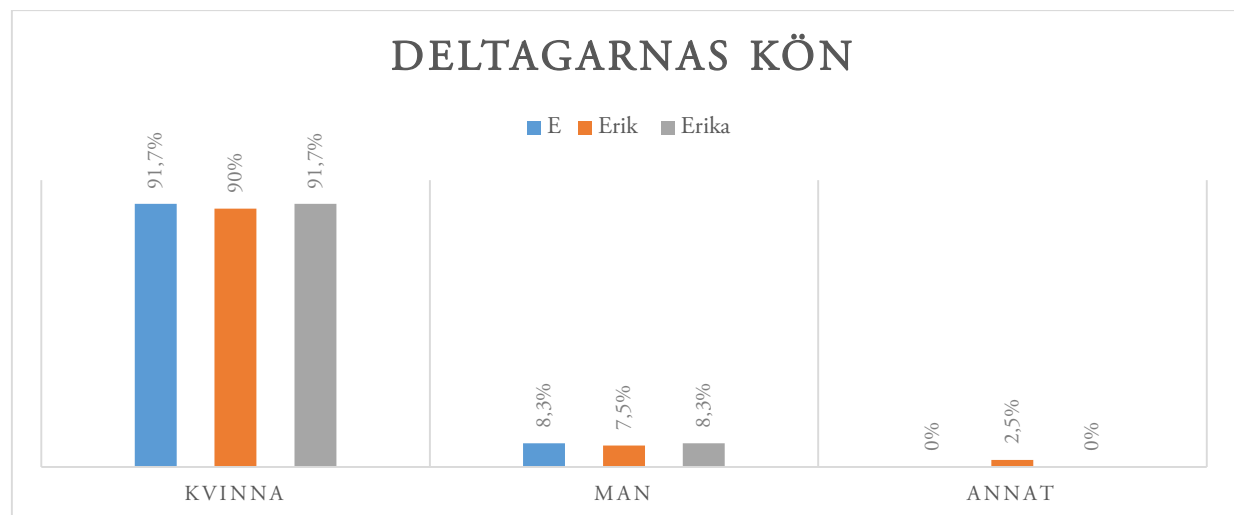

När vinjetterna jämförs bli det tydligt att de flesta deltagarna i studien uppger att de är födda på 90-talet.

Fråga tre:

Deltagarna hade möjlighet att välja mellan tre olika alternativ, han, hon och annat för att benämna sin egen könstillhörighet.

Vilket kön tillhör du?

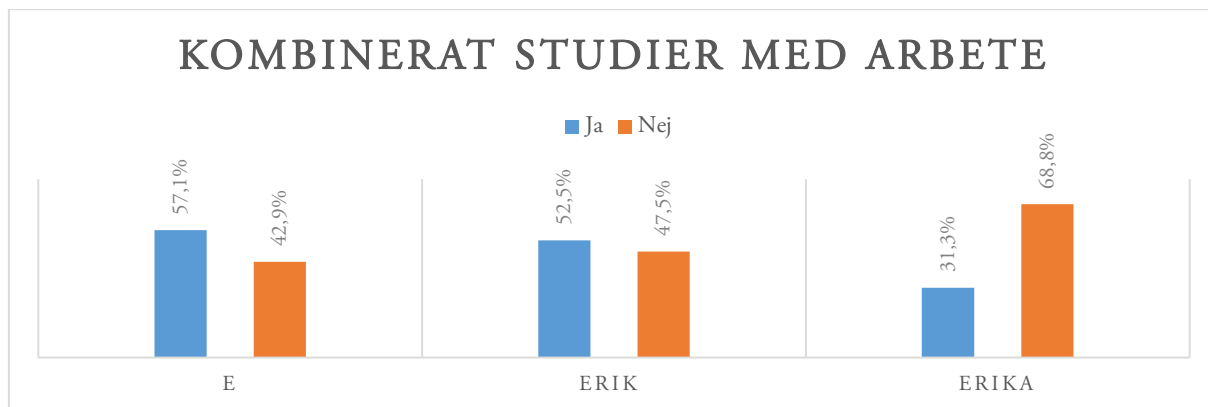

Från svaren i vinjetterna kan det konstateras att kvinnor är i stor majoritet av deltagarna med cirka 90 %.

Fråga fyra:

På fråga fyra efterfrågades studenternas arbetslivserfarenheter inom socialt arbete. Detta för att kunna se om det eventuellt kunde ha en påverkan på deras val av insatser.

Har du kombinerat dina studier med att arbeta med socialt arbete?

Resultaten i denna fråga visar att det finns en viss skillnad i erfarenheter från praktiskt socialt arbete hos deltagarna i de olika vinjetterna. De som har svarat på vinjetten "Erika" uppvisar att de är mindre verksamma inom socialt arbete under sin studietid. För att tydliggöra skillnaden mellan vinjetterna och deltagarnas erfarenheter genomfördes ett Chi2-test.

Resultatet i tabellen nedan visar att det förekommer en signifikant skillnad mellan deltagarnas erfarenheter utifrån vinjetterna.

Kombinerat studier med arbete	Deltagare
Ja	47,2%
Nej	52,8%
Bortfall	0%
Chi2	7,572
P-värde	.023

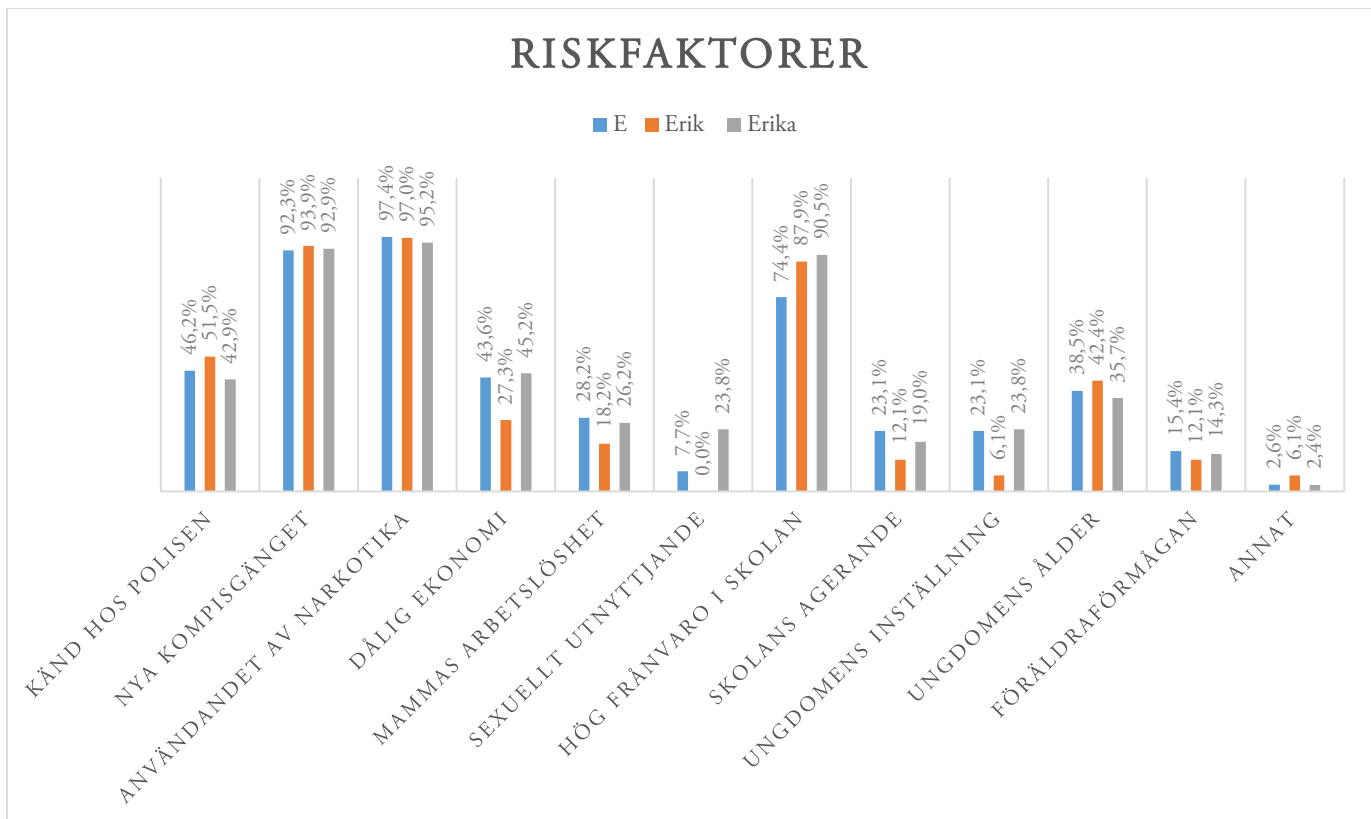
Fallet/bedömning

I fallet/bedömningsdelen ingår fallbeskrivningen och de bedömningsfrågor som studenterna får ta ställning till. Här märks ett tydligt bortfall i antalet deltagare från de som besvarat första delen i vinjetterna.

Fråga fem:

I denna fråga var syftet att få fram om det förekom några skillnader i riskfaktorer som deltagarna kunde se.

Vilka riskfaktorer ser du i fallet E/Erika/Erik?

Det genomgående temat i frågan tyder på att studenterna är generellt överens om vilka tre riskfaktorer som de ser. Dock vid jämförelse av de övriga riskfaktorerna som deltagarna har sett i vinjetterna finns det en tydlig skillnad i faktorn sexuellt utnyttjande.

Sexuellt utnyttjande	Deltagare
Risikfaktor	9%
Ej risikfaktor	70%
Bortfall	20,8%
Chi2	17,336
P-värde	.002

Att det förekommer skillnad i "sexuellt utnyttjande" påvisas genom Pearsons Chi2-test med ett p-värde på .002. Värdet innebär att det finns en statistisk signifikans skillnad mellan vinjetterna i denna riskfaktor då "Erika" genererade högre siffror i just denna riskfaktor.

Skolfrånvaro	Deltagare
Riskfaktor	66,6%
Inte riskfaktor	12,5%
Bortfall	20,8%
Chi2	9,593
P-värde	.048

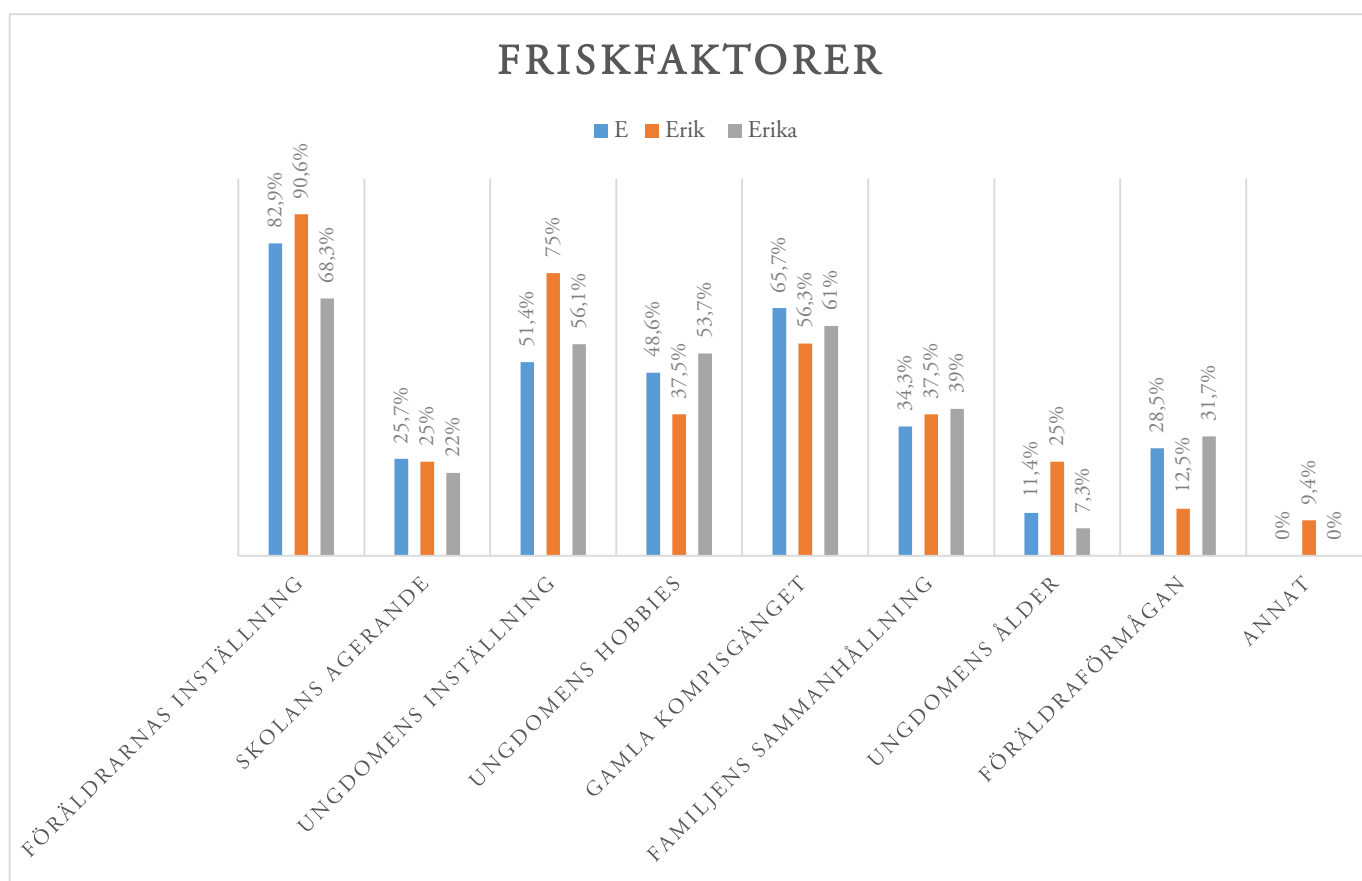
Tabellen ovan visar att det föreligger en signifikant skillnad i om deltagarna anser att skolfrånvaron är en riskfaktor. Det är fler deltagare i "Erika" som har valt att klicka i att skolfrånvaron är en riskfaktor.

Fråga sex:

Som i fråga fem var tanken med fråga sex att se om det förekom några skillnader i vad deltagarna såg för friskfaktorer i vinjetterna.

Vilka friskfaktorer ser du i fallet E/Erika/Erik?

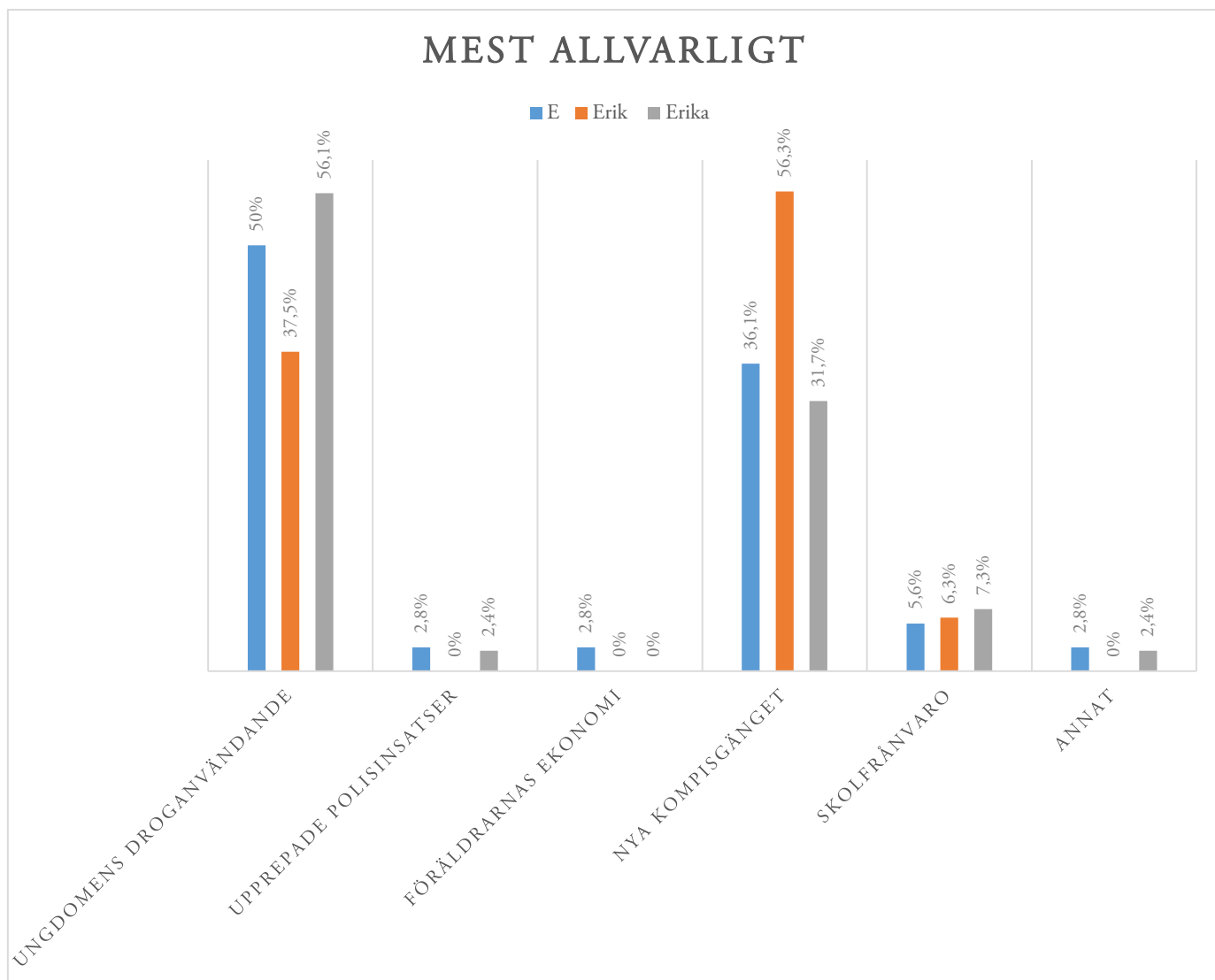
Majoriteten av deltagarna överlag i vinjetterna ser att föräldrarnas inställning är en friskfaktor då den hamnar högst i alla tre vinjetterna. Sedan skiljer sig vinjetterna åt i vilken friskfaktor som näst mest deltagare valt.

Fråga sju:

Här hade deltagarna möjlighet att välja ut vad de ansåg vara mest allvarligt i situationen.

Vad anser du vara mest allvarligt i situationen kring E/Erika/Erik?

Utifrån ovanstående resultatredovisning framkommer det att "Erik" skiljer något från de andra två vinjetterna med att deltagarna har en annan åsikt gällande vad som är mest allvarligt.

Droganvändet	Deltagare
Mest allvarligt	36,8%
Mest allvarligt	38,9%
Bortfall	24,3%
Chi2	9,564
P-värde	.048

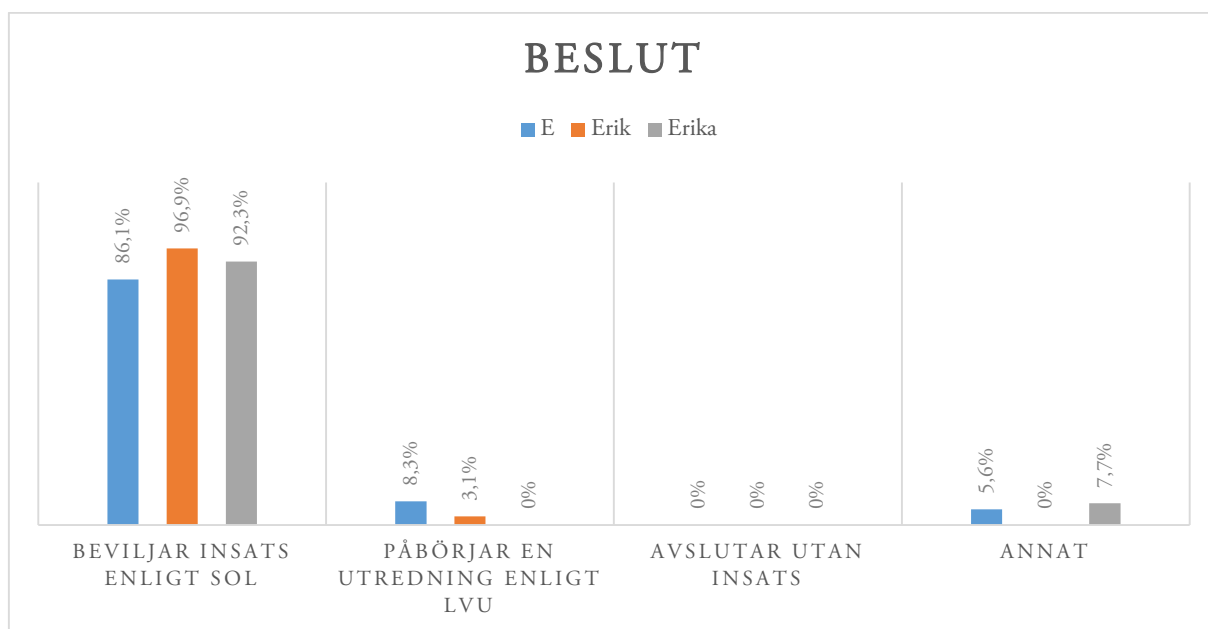
Tabellen ovan visar att det finns en signifikant skillnad i vinjetternas svar kring ”Droganvändandet”.

Nya kompisgänget	Deltagare
Mest allvarligt	30,5%
Inte mest allvarligt	45,1%
Bortfall	24,3%
Chi2	12,047
P-värde	.017

Fråga åtta:

Tanken med denna fråga var att se vilket beslut deltagarna fattade.

Vad blir ditt beslut gällande E/Erika/Erik?

Testerna visar ett p-värde på .091 vilket innebär att inga säkerställda könsskillnader förekommer i studenternas beslutstagande i val av insatser.

Beslut	Deltagare
SoL	68,05%
LVU	2,77%
Annat	3,47%
Bortfall	25,69%
Chi2	10,928
P-värde	.091

Fråga nio:

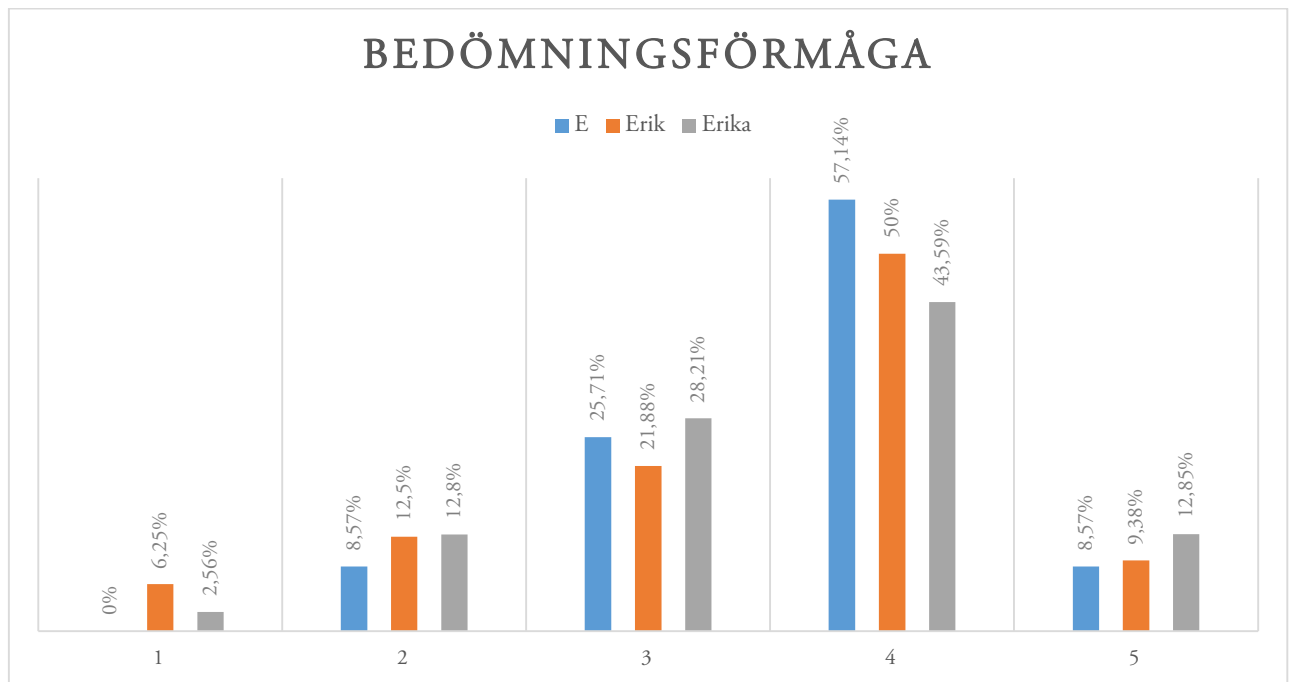
Motivera ditt beslut.

I motiveringen till beslut fick deltagarna möjligheten till att motivera sitt val av insats och redovisa sina tankemönster. Det förekommer några genomgående teman som deltagarna tar upp. Det handlar för det mesta om droganvändandet kopplat till det nya kompisgänget. Familjens inställning var också en punkt som deltagarna såg som viktigt i sitt beslutsfattande, då de annars hade övervägt en LVU-utredning. Många tryckte på vikten av att ha en meningsfull fritid och ansåg att ungdomen helst skulle tillbaka till sina gamla hobbies. Att ungdomen skulle bryta sitt beteende och vikten att arbeta förebyggande lyftes upp av många deltagare som tyckte att det skulle vara bra att i detta skede gå in med insatser.

Fråga tio:

I fråga tio användes en skala där studenterna fick uppskatta hur säkra de kände sig i sin bedömning.

Hur säker känner du dig i din bedömning av E/Erika/Erik? (Skala 1-5, 1 är väldigt osäker och 5 är väldigt säker).

Det visas utifrån tabellen ovan att de flesta deltagarna känner sig relativt säkra i sin bedömning, dock finns det några små skillnader. Till exempel är det fler som känner sig osäkra i fallet "Erik".

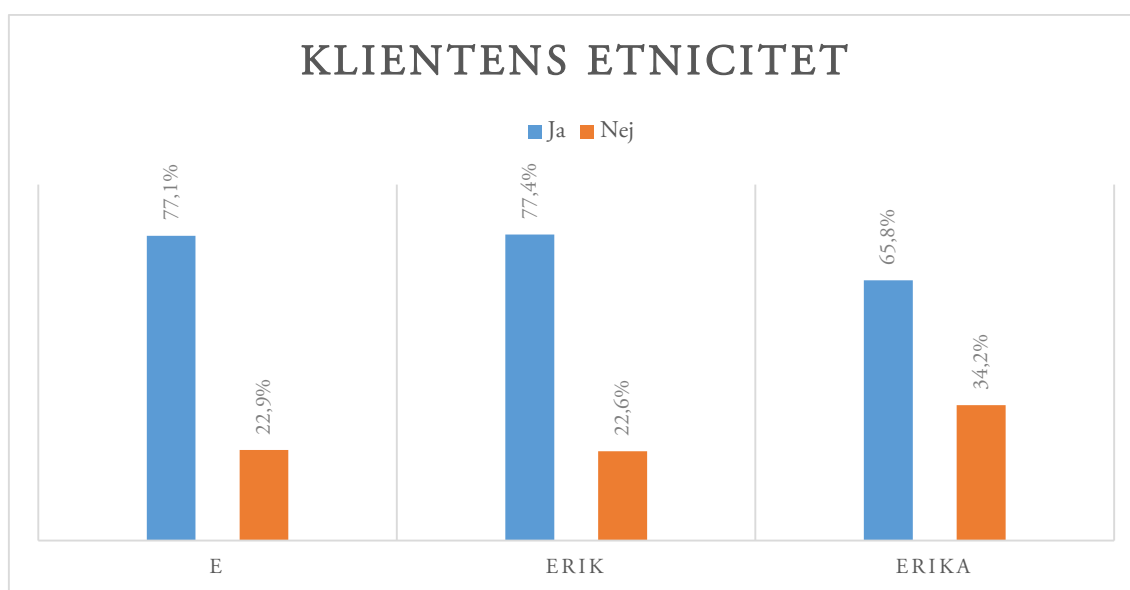
Övrigt

Den avslutande delen i vinjetterna innehåller mer generella frågor. Studenterna får här ta ställning till om de anser att olika faktorer hos klienten påverkar bedömningen och om det finns utomstående faktorer som påverkar utfallet. Avslutningsvis får de en fråga om det finns ett intresse att jobba inom detta område direkt efter examen.

Fråga elva till tretton togs med i vinjetten för att få fram data som kunde användas för att besvara den andra forskningsfrågan.

Fråga elva:

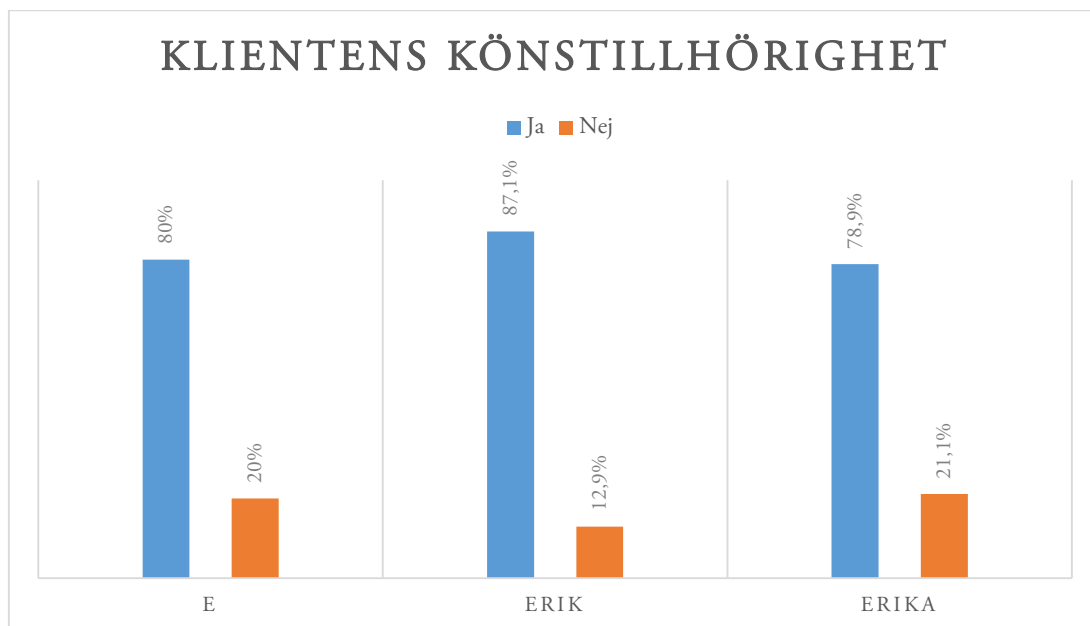
Tror du att det förekommer anpassning i val av insatser utifrån klientens etnicitet?

Generellt är deltagarna överens om att det förekommer anpassning efter klientens etnicitet.

Fråga tolv:

Tror du att det förekommer anpassning i val av insatser utifrån klientens könstillhörighet?

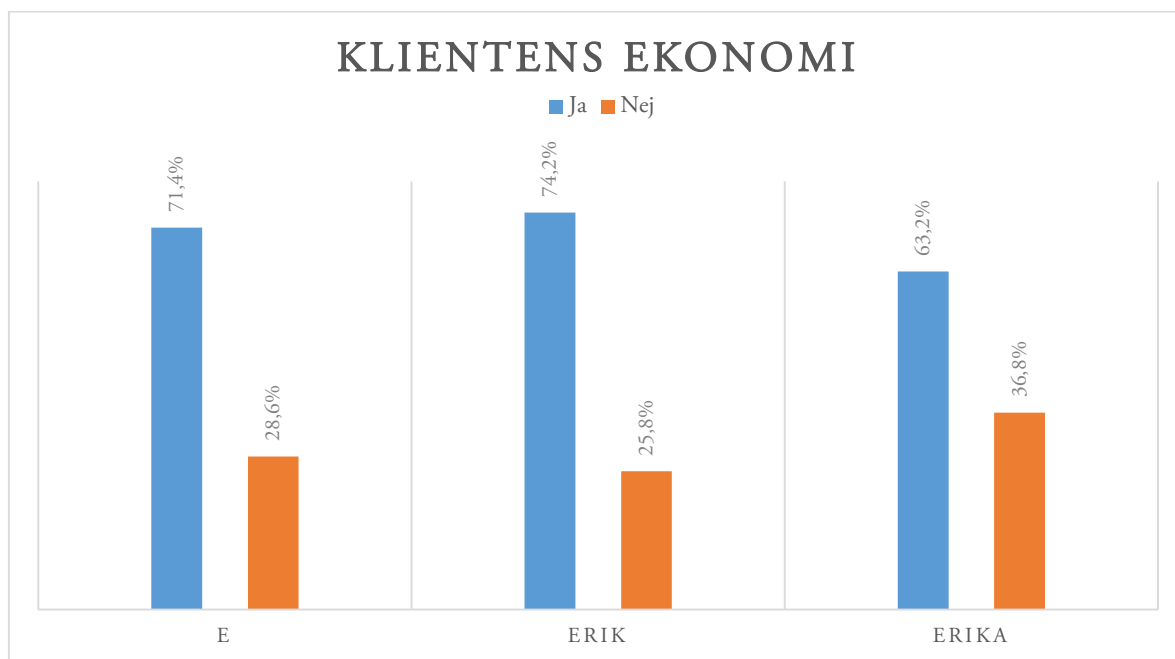

Utifrån vinjetterna kan det utläsas att deltagarna är överens om att könet har en påverkan på bedömningen. Dock verkar deltagarna i "E" och "Erika" vara mer oense om könet har en påverkan eller inte. Resultatet från nedanstående tabell uppvisar ingen signifikant skillnad.

Klientens könstillhörighet	Deltagare
Ja	59%
Nej	13,2%
Bortfall	27,7%
Chi2 (p)	5,266
P-värde	.261

Fråga tretton:

Tror du att det förekommer anpassning i val av insatser utifrån klientens ekonomiska tillstånd?

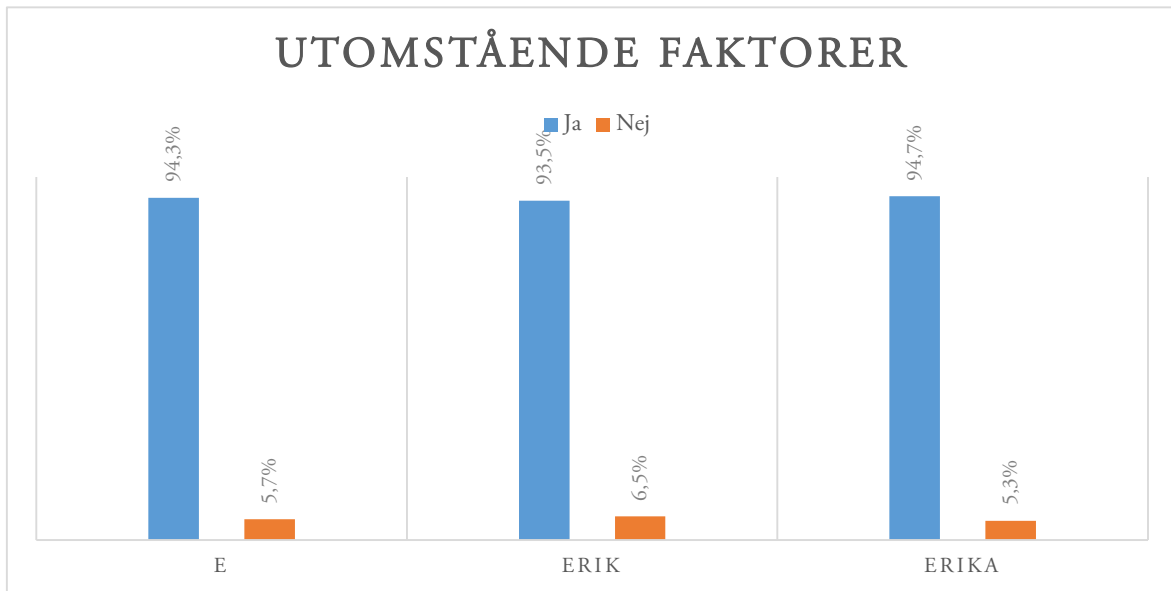

”E” och ”Erik” har snarlika resultat i frågan medan ”Erikas” deltagare ansåg i mindre grad att klientens ekonomiska tillstånd hade en påverkan på bedömningen.

Fråga fjorton:

Här fick studenterna svara på om de trodde att förekommer utomstående faktorer som kunde påverka beslutet. Studenterna fick två exempel på utomstående faktorer som var kommunens ekonomi och normer.

Tror du att det finns utomstående faktorer som påverkar val av insatser riktade mot ungdomar?

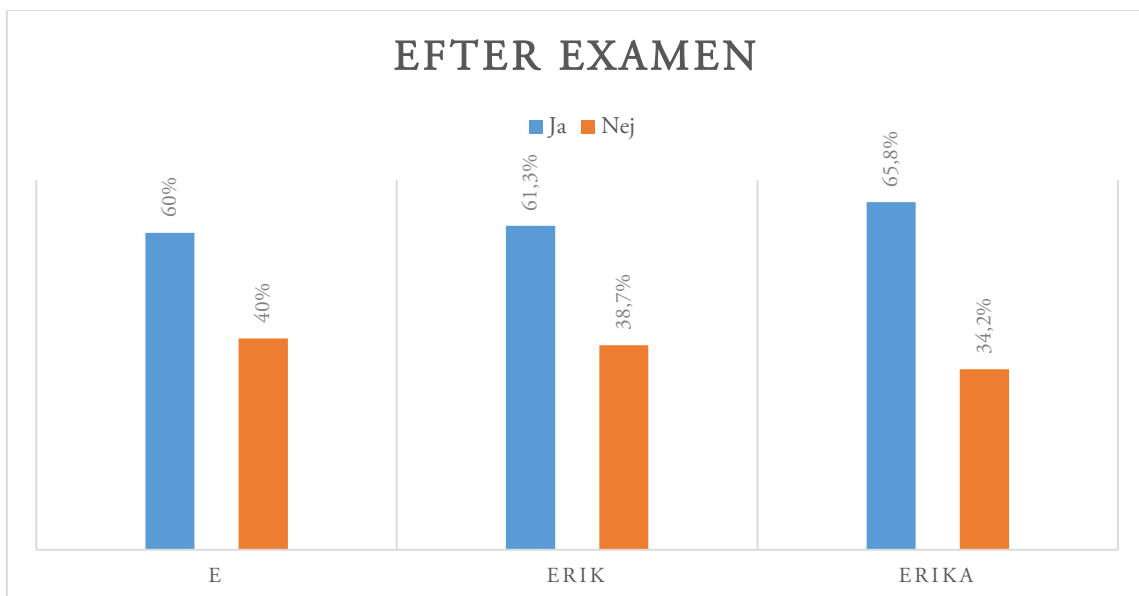

Deltagarna generellt är överens i frågan om de tror att det finns utomstående faktorer som påverkar val av insatser och vinjetterna visar liknande svarsprocent.

Fråga femton:

Tanken med frågan var att se hur socionomstudenterna ställde sig till att arbeta inom BoU.

Skulle du kunna tänka dig att arbeta inom barn och ungdomssektionen direkt efter examen?

Sammanfattningsvis i frågan kan det utläsas att deltagarna ställer sig positiva till att arbeta inom BoU efter examen.

Fråga sexton:

Här hade studenterna möjlighet att komma med övriga synpunkter gällande studien eller andra tankar och funderingar.

Har du några övriga kommentarer att tillägga?

Kommentarerna från studenterna från de olika vinjetterna är snarlika. Bland annat har en del lyft upp genusperspektivets betydelse i bedömningar.

”Det är viktigt som socialarbetare att ha normer i åtanke. Vi påverkas av dem vare sig vi vill eller inte, men vet vi det, och kommer ihåg det, så har vi bättre förutsättningar, tror jag”.

Men också kommentarer kring professionalisering, samhällsnormer och olika faktorer som påverkar socialsekreterarens arbete förekommer.

”Jag skulle kunna tänka mig att jobba inom barn och ungdomssektionen efter examen om det finns förutsättningar för det. Dvs. inte för hög arbetsbelastning och/eller hög personalomsättning samt att enheten satsar nytänkande i sin organisation”.

Studenterna vill att insatser ska vara individanpassade och att kön, etnicitet etc. inte ska vara avgörande faktorer.

”Jag hoppas att man försöker individanpassa alla insatser och då ta hänsyn till kultur, kön och ekonomiskt tillstånd”.

Det fanns också studenter som ansåg att det inte förekommer anpassning utifrån klientens olika tillhörigheter.

”Jag tror inte valet av insatser bygger på vad klienten kommer ifrån eller vilket kön personen har utan att det handlar om behoven hos personen”.

”Jag tänker att man arbetar utifrån den individuella klientens behov oberoende av etnicitet, könstillhörighet eller ekonomiska förutsättningar. Om klientens behov påverkas av, låt säga kön t.ex. kvinna så ser man det som ett behov specifikt hos den individen snarare än ett "kvinnligt behov" eftersom att man då skulle (tänker jag) ha ett generaliserande och fördömsfullt sätt att bedöma behov. Dock så finns det ju många nyanser i en sån diskussion, jag tycker därför att det är svårt att svara varken ja eller nej på de första tre ovanstående frågorna, då det säkert förekommer sådan respektive anpassning”.

Diskussion

Här kommer resultatet av studien att diskuteras och kopplas till teorier och tidigare forskning som nämns i bakgrunden. Strukturen under diskussion kommer att utgå ifrån studiens två forskningsfrågor som är följande:

1. *Har ungdomens könstillhörighet en påverkan på den framtida socialsekreterarens val om insats eller inte?*
2. *Föreligger det andra faktorer som kunna påverka bedömningen av insatser?*

Diskussionen avslutas sedan med en diskussion kring den metod som används i studien.

Forskningsfråga ett

Könstillhörigheten hos ungdomen i vinjetten har inte någon betydelse för beslut om insats. När det gäller könstillhörigheten hos deltagande socionomstudenter är det kvinnor som är i tydlig majoritet jämfört med männen och andra könstillhörigheter. Om könet hos socialsekreteraren har någon påverkan på resultatet går inte att säga med få deltagande män. Eftersom det inte är fokus i denna studie kan det vara en intressant aspekt att undersöka i framtiden. Om denna studie hade återspeglat det som socialstyrelsen uppger i sin rapport från 2008 med att 78 % av personalen inom IFO är av kvinnligt kön och resten män (Socialstyrelsen, 2008) hade det kanske kunnat ha gjort att studiens resultat sett annorlunda ut.

I frågan om riskfaktorer märks det en viss skillnad i hur deltagarna valde ut sina riskfaktorer beroende på vilken vinjett de fick tilldelad. Den statistiskt säkerställda skillnaden i riskfaktorn "frånvaro från skola" visar att fler deltagare är oroliga för "Erikas" skolgång än vad de andra deltagarna är i "E" och "Erik". Amy Orr (2011) tar upp det faktum att barn socialiseras in i en samhällsnorm där skola anses vara viktigare för flickor än för pojkar. Detta kan vara en indikator på att socionomstudenternas socialisering kan ha en inverkan i deras bedömning av riskfaktorerna. Innebär detta att trots att en person är genusmedveten, så blir personens handlingar ändå påverkade av genus på ett omedvetet plan? Tankar kring detta väckts med att många som arbetar inom socialtjänsten med insatsbedömningar troligtvis inte medvetet särskiljer på kön vid bedömning, dock att fram till bedömningen har genus en omedveten påverkan på socialsekreterarens arbete. Dras paralleller till studien finns det stora likheter i bedömningarna mellan vinjetterna oavsett kön. Det finns dock statistiskt säkerställd skillnad i riskfaktorn "sexuellt utnyttjande". Hos "Erik" är det ingen deltagare som har sett denna faktor, medan i "E" har 7,7 % sett den och i "Erika" är det 23,8 % som har sett den riskfaktorn. Vi ser här att socionomstudenter tenderar att koppla könstillhörighet till en föreställning om sexuell utsatthet som kan indikera ett stereotypiskt tankemönster. I fallbeskrivningen förekommer inga beskrivningar som är sexuellt betingade men trots detta tolkar studenterna att det ändå finns en riskfaktor kring detta. Detta gör att funderingar uppkommer kring hur studenter tolkar fallbeskrivningen och utifrån hur den gör sin bedömning. Även tankar kring vad studenterna anser vara en riskfaktor väcks då de verkar anse att även faktorer som inte finns uttalade, ändock är en riskfaktor. Vi socialiseras in i vad som anses vara riskfaktorer för de respektive könen och detta kan ha en påverkan på hur en utredning hos BoU går till. Till exempel kan kanske en socialsekreterare ställa frågor kring

sexuellt utnyttjande mer frekvent när klienten är en tjej än när den är kille. Att normer kring sexualitet behöver förändras kan vara av vikt för att hjälpa killar som blir utsatta sexuellt att våga komma ut och tala om det och som följd få den hjälp de behöver. Här kan en socialsekreterare göra en skillnad genom att i sina klientmöten med ungdomar se individen, dennes situation och bakgrundshistoria personen har med sig. Att en socialsekreterare ser hela människan och låter denna berätta sin historia utan att vara dömande skulle kanske leda till fler ungdomar vågar öppna upp sig om sina problem.

När det kommer till friskfaktorerna märks det inga tydliga skillnader utan snarare en överensstämmande bild råder över alla tre vinjetter. Utifrån svaren på frågan kan det därför inte dras några slutsatser att det förekommer några skillnader utifrån ett könsperspektiv. Vad är det som gör att friskfaktorerna är överensstämmande över vinjetterna medan riskfaktorerna är mer könsdelade? En friskfaktor kan ses som en mer generell faktor som de flesta i samhället innehar, till exempel att gå i skolan. En riskfaktor är mer individuell och kopplas mer till enskilda individer, som till exempel missbruk, vilket gör att socialsekreteraren får i uppgift att avgöra om riskfaktorerna väger mer än friskfaktorerna och att det då kan ligga ett behov av stöd hos klienten. När en socialsekreterare ska göra sin bedömning av insats kan samhällets normer ge sig i uttryck genom att flickor blir bedömda på ett annat sätt än pojkar eftersom normerna i samhället utgår ifrån mannen. Detta kan göra att en flickas agerande anses vara mer allvarligt än pojkars när det gäller beteenden som ses som en riskfaktor trots att de uppvisar samma beteende som en pojke gör.

När vinjetterna jämförs i frågan om vad deltagarna anser vara mest allvarligt i situationen framträder finns det en viss tendens till differens beroende på vinjett. I ”Erika” var droganvändandet det som flest deltagare ansåg vara mest allvarligt. Tankar väcks kring om detta avspeglar en samhällelig acceptans kring droganvändandet hos killar jämfört med tjejer. Droganvändande är allvarligt oavsett kön dock inte det mest allvarliga i just denna situation. Detta på grund av att personen i fråga inte har ett kontinuerligt missbruk och andra faktorer kan anses vara mer allvarliga och även kan vara den/de faktorer som har lett fram till ett användande av droger. Hypotesen här kan bekräftas då deltagarna i ”E” inte visste om klientens kön vilket kan ha bidragit till att resultatet hamnade ungefär mittemellan ”Erik” och ”Erika”, men ändå ansåg att droganvändandet var det mest allvarliga.

Många i ”Erik” tyckte att hans nya kompisgäng var mest oroande i jämförelse med de andra två vinjetterna. Vad detta beror på kan vara svårt att säga men en hypotes kan vara att terminstillhörighet kopplat med kunskaper studenterna har med sig spelar roll. Med detta menar vi att en oerfaren person kan se droganvändandet som det största problemet medan en mer erfaren person analyserar och ser dem bakomliggande faktorerna till huvudsaksproblemet.

En annan aspekt som dök upp i studien som var förvånande och av intresse att lyfta upp är att studenterna inte lyfter upp frånvaron i skolan som mest allvarligt. Skolan är viktig anser vi då den påverkar individens framtid. Har en elev hög frånvaro kan det leda till dåliga betyg vilket gör att personen kan få svårigheter i skolgången vilket långsiktigt kan leda till att personen i fråga hamnar i en socialt utsatt situation.

Gällande bedömningsfrågan om insats är det svårt att dra några generella slutsatser då det är för få deltagare. Speciellt då det endast är mindre än en handfull deltagare som har valt en annan insats än SoL. Detta kan bero på att de som har valt en LVU- utredning inte har full kunskap kring området och inte är familjär med LVU-lagstiftningen. Resultatet i frågan går emot den ursprungliga hypotesen om att det skulle förekomma könsskillnader här mellan "Erik" och "Erika". I detta fall är det "E" som sticker ut och det är fler deltagare där som vill påbörja en LVU-utredning. Detta bekräftas av ett Chi 2-test som visar att det inte förekommer några bedömningsskillnader utifrån kön.

På frågan om könstillhörighet och dess påverkan på bedömningen har studenterna svarat att de tror att det i hög grad förekommer en anpassning utifrån kön. Medan resultatet vid en jämförelse mellan beslutet i vinjetterna visar att det inte förekommer några skillnader. Detta kan kanske bero på att socionomstudenterna inte påverkas av yttre faktorer som organisationens riktlinjer, ekonomi och arbetsplatsens kultur. Svaren tror vi är baserade på deltagarnas uppfattning om hur verksamheterna ser ut och arbetar.

Att det förekommer skillnader i samhället är något som vi lever med i vår vardag och troligtvis alltid kommer få leva med. I varje möte med en ny individ sker det en omedveten kategorisering av individen. Denna kategorisering underlättar för människor att förhålla sig till varandra och hjälper hjärnan att hålla ordning på alla intryck som sker runt omkring. Att kategorisera människor har genom historien skapat normer och värderingar som genomsyrar vårt samhälle idag. Detta utgör en grund för hur vårt samhälle är uppbyggt och hur dess strukturer fungerar. Att förändra en rådande norm i samhället är tidskrävande och svår då det handlar om att ändra attityder och tankemönster hos en stor grupp eller en hel population. Giddens (2007) belyser att när det gäller inläringen av könsroller så börjar det läras in redan under livets första skede då barnet blir kategoriserat av sin familj. Barnet tar sedan efter dessa tankemönster och normer och gör dem till sina egna (Giddens, 2007).

Det diskuteras mycket kring genus och kön i samhällets olika instanser. Den ökade medvetenheten bland befolkningen har orsakat en liten men positiv förändring i samhället. Förändringen innebär att samhället har blivit mer jämställt och accepterande mot minoriteter, dock förekommer det fortfarande fördomar mot det avvikande och annorlunda. Detta visar hur lång tid det tar för normer och värderingar att förändras i ett samhälle. Ett exempel på den orättvisa som fortfarande finns i dagens Sverige är att trots att kvinnor har blivit myndighetsförklarade genom rösträtten 1921 råder det fortfarande skillnader mellan könen gällande lön, ledande poster och fördelning av hushållsarbete. Trots att Sverige anses vara ett av världens mest jämställda länder så har vi fortfarande mycket kvar att jobba med.

Forskningsfråga två

Utifrån svarsresultatet från de två frågorna som berörde etnicitet och ekonomi finner vi en konsensus mellan deltagarna. Svaren tyder på att de tror att dessa två faktorer kan ha en inverkan på val av insatser. Trots att studenterna inte verkar anse att ekonomi är en riskfaktor i detta fall råder det ändå en motsägelse då majoriteten av deltagarna längre fram i vinjetterna har svarat att klientens ekonomi spelar roll i bedömningen. Vad detta beror på går inte att säga då denna studie inte är kompletterad med en kvalitativ studie. Men en tanke kan vara att deltagarna inte ansåg familjens ekonomi i fallet som tillräcklig allvarlig men att en dålig

ekonomi generellt kan vara medberäknad i bedömningen. Om det förekommer skillnader i en insatsbedömning på BoU utifrån klientens ekonomi arbetar socialsekreteraren inte utifrån SoL § 1 stycke punkt 1 och 2 där det står att socialtjänsten ska främja människors sociala trygghet och jämställda levnadsvillkor. Att en familj eller en person har tillgång till pengar betyder inte att en person inte är i behov av insatser från socialtjänsten. Inte heller att en välbärgad person har någon form av "rätt" till mer eller bättre insatser eftersom det kan finnas fördomar om att välbärgade personer kan ha mer insikt i vilka rättigheter de har och vad det finns för insatser i kommunen att tillgå.

Överlag kan vi säga att resultatet från frågan kring om etnicitet påverkar bedömningen har visat att det förekommer en anpassning. Till exempel om en ungdom med utländsk bakgrund skulle bli aktuell för BoU skulle det kunna ha en effekt på socialarbetaren och dennes arbete utifrån dennes fördomar mot invandrare och deras kultur. Dessa fördomar kan handla om att barn och ungdomar i andra kulturer uppfostras på ett annat sätt och inte har samma frihet och självbestämmanderätt som svenska ungdomar anses inneha. Diskrimineringslagen (kap 1 § 1) gör det tydligt att personer inte får diskrimineras utifrån sin etniska tillhörighet. Att veta vad som är diskriminerande kan vara svårt att veta då människor tolkar situationer olika. Till exempel kan en socialsekreterare bemöta en klient utifrån de kategoriseringar vi skapar och bildar förutfattande meningar om klienten. Om socialsekreteraren agerar utifrån sina fördomar om klienten utifrån att socialsekreteraren tror att det är ett tecken på respekt för klienten, kan det uppfattas som diskriminerande och särskiljande utifrån klientens perspektiv. Detta kan göra att även om socialsekreteraren menar väl med sitt beteende kan det leda till att mötet blir negativt och skapar en dålig relation till klienten.

På frågan om utomstående faktorer som kunde påverka val av insatser är deltagarna i högsta grad överens om att det förekommer. Några exempel på utomstående faktorer skulle kunna vara kommunens ekonomi, arbetsplatsens normer och organisatoriska strukturer. Enligt Lipsky (2010) innehar en socialsekreterare en svår uppgift. Detta då socialsekreteraren ska förhålla sig till olika intressen från olika aktörer (Lipsky, 2010). Ansvar som socialsekreteraren har är inte bara kopplat till en aktör, vilket kan skapa en viss konflikt inom socialsekreteraren som måste avgöra vems behov som ska tillgodoses. Socialsekreteraren har skyldighet att hjälpa och stötta sina klienter samtidigt ska denna ta hänsyn till arbetsgivarens riktlinjer och de svenska lagarna som råder. Även fast socialsekreteraren har ett ansvar gentemot enskilda klienter måste personen ha respekt för skattebetalarna och deras pengar. Beroende på vilket typ av styre en kommun har kan avspeglas i hur mycket resurser som socialtjänsten får tilldelat. Därför kan det uppstå skillnader i hur kommunerna väljer att arbeta med sina klienter och vilka insatser de har att erbjuda. Dessa skillnader uppstår trots att alla kommuner verkar under samma lagar, men eftersom SoL är en ramlag lämnar det en frihet för kommunerna att tolka och använda lagen utifrån sina egna intressen. Att låta kommunerna själva bestämma hur de vill lägga upp socialtjänstens arbete och ekonomi är något som vi anser vara nödvändigt. Detta då differensen mellan kommunerna är stora och en anpassning efter varje enskild kommuns behov är väsentligt för att kommunen ska kunna tillgodose behovet inom kommunens gränser. Problem som uppstår med detta är dock att i mindre kommuner finns det få insatser att erbjuda vilket gör att kommunerna ibland måste köpa in dyra platser/insatser som finns i närliggande kommuner. Ett annat problem är att resurserna i

socialtjänsten aldrig tycks vara tillräckliga och behoven är alltid större än tillgångarna på insatser och pengar.

Socialekreteraren är en del av samhället och inkluderas i de rådande normer som finns där. Dessa normer som finns genomsyrar allt arbete socialekreteraren utför. Gällande socialiseringen in i den yrkesroll en professionell innehar så har utbildningen en påverkan på utgången av hur hög grad av professionalitet en person har i sin yrkesroll. Utbildningen ger den grund som personen behöver i sitt yrke som sedan byggs på och formas under arbetslivet. Individens själv har en betydelsefull roll i hur denne kommer att påverka sin egen utveckling av professionalitet. Om en socialekreterare skulle motsätta sig förändring och inte vilja ta till sig ny kunskap och empiri skapas det hinder i utvecklingen av ens egen professionalitet och riskerar att påverka en eventuell arbetsgrupp negativt. Socionomutbildningen i Sverige idag är väldigt bred och rör många verksamheter. Detta gör att socionomstudenten kan komma ut efter utbildningen och inte känna tillhörighet till en specifik verksamhet utan känner sig mer generell och allmänt behörig till många grupper. Denna breda utbildning gör att studenterna blir bra på många områden men kanske inte tillräckligt på ett specifikt område. Några studenter i denna studie uttryckte sin osäkerhet angående beslutet de skulle fatta genom att bland annat påpeka att de kände sig osäkra och inte hade tillräckligt med erfarenhet eller kunskap inom området vilket kan påvisa ett behov av specialisering inom området i framtiden.

En aspekt som är viktig att tänka på i mötet med klienten är hur maktstrukturer och sammanvävningen av olika kategoriseringar har en inverkan på varandra och även på själva mötet. Mattsson (2010) diskuterar hur maktstrukturer påverkar det sociala arbetet som återger dem orättvisor som finns i samhället. Detta går att motarbeta genom att kritiskt reflektera över sin egen roll och hjälpa till att motverka de orättvisor som finns (Mattsson, 2010). Genom att vara medvetna om våra fördomar och bearbeta dem hjälper vi till att skapa en positiv utveckling av socialt arbete och bidrar med att samhället i sin tur blir mer jämställt.

Metoddiskussion

Anledningen till att studenter från termin fyra och uppåt efterfrågades var för att få med deltagare som hade vissa förkunskaper från utbildningen, och även chanserna för att de kan ha haft praktik eller annan praktisk erfarenhet av socialt arbete är högre än i lägre terminer. Generellt kan det sägas att terminstillhörigheten kan ha en betydelse för deltagarna som har svarat, då studenterna under utbildningen socialiseras in i sin professionella roll och får med sig mer kunskap ju längre utbildningen går. Majoritet av deltagarna från undersökningen går i termin sex, vilket kan ha haft en påverkan på resultatet då de är nära examen som kan göra att deras svar skulle spegla en verklig bedömning bättre. Dock är det även många från termin fyra som har svarat på vinjetterna vilket också har en betydande påverkan på det slutgiltiga resultatet eftersom att några av dem har ännu inte haft praktik och kan då sakna djupare inblick i hur socialtjänsten arbetar. När det gäller att komma fram till ett beslut i detta ärende var många av deltagarna överens om en SoL-insats vilket påvisar en form av insikt i hur det resoneras inom socialtjänsten.

De flesta deltagarna är även relativt unga då många av dem är födda på 90-talet och kan ha bristande livserfarenheter och arbetserfarenheter då en del kommer direkt från gymnasiet.

Samtidigt uppger cirka 50 % av deltagarna att de kombinerar sina studier med att arbeta inom socialt arbete. Detta kan ha en tydlig påverkan på resultatet av en bedömning då personer med erfarenheter från det praktiska arbetet har en tydligare bild och har mer kunskap som de kan bygga sitt ställningstagande på. Som Egelund, Kvilhaug, Liebing och Österberg (2000) påpekade i sin studie är den svenska socionomutbildningen mer forskningsinriktad snarare än att lära ut hur praktiskt barnavårdsarbete utförs. Detta i jämförelse med Danmark där lärarna ser mer positivt på att lära ut kunskaper och färdigheter som studenterna kommer att använda i sitt vardagliga arbete efter examen. Utifrån studenternas kommentarer i vår studie framkom det att det finns deltagare som säger sig sakna erfarenheter inom området och hur det fungerar vilket gör dem osäkra gällande vad som är ett godtagbart beslut i situationen. Detta bekräftar saknaden av praktisk kunskap om handläggning av ungdomsärenden hos svenska socionomstudenter.

Slutsatser

Studiens resultat visar att det inte förekommer några skillnader i beslut om insatser utifrån ungdomens könstillhörighet. Däremot fanns skillnad i vad som bedömdes som viktiga riskfaktorer beroende på kön i den vinjett som deltagare utgick ifrån.

Det kan alltid diskuteras om det överensstämmer med hur det verkligen ser ut ute i verksamheterna. Vi anser att det kan finnas andra anledningar som kan ligga bakom resultatet. Att deltagarna är flest kvinnor kan ha en inverkan på studiens resultat. Det hade varit intressant att genomföra studien med en population som motsvarar socialtjänstens könsuppdelning i personalen. Det hade även varit intressant att komplettera studiens resultat med en kvalitativ studie för att djupare komma åt studenternas tankar och åsikter kring ämnet och fallet, men även också att få se hur de tolkar frågorna och fallbeskrivningen.

En annan inverkan kan vara att deltagarna är studenter och inte har så mycket kunskaper och erfarenheter inom detta område. De har med största sannolikhet besvarat vinjetterna med vad de tror är det rätta svaret och hur de tror att en socialsekreterare skulle göra bedömningen. Studien kanske ändå visar en bild av hur framtida handläggare kommer att arbeta, det krävs dock mer forskning kring ämnet.

Genusfrågan generellt sätt är ett hett ämne inom många områden men inom ungdomsforskningen finner vi att det föreligger ett behov av ökad kunskap kring hur genus påverkar val av insatser. Det finns som sagt mycket skrivet om genusperspektiv i områden som rör LVU, men vi finner inte speciellt mycket skrivet om öppenvårdsinsatser utifrån ett genusperspektiv. LVU är troligen populärt att studera eftersom det är en väldigt kraftfull lag som på många sätt är absolut då det handlar om att ta bort barn från en miljö som barnet är familjärt med. En öppenvårdsinsats är frivillig och är mer till för att stötta upp familjen/ungdomen till en självständig och fungerande struktur i livet.

I forskningen kring genus blir det tydligt att det råder en meningsskillnad om det förekommer skillnader vid insatsbedömningar när det gäller ungdomar. Många av forskningarna som finns beskrivna i denna studie har utförts på redan verksamma socionomer/socialarbetare och det kan göra att de verksamma är under påverkan från sin arbetsplats (med dess normer, värderingar och styrelse). Men alla som arbetar inom BoU är inte heller fullfjädrade socionomer utan kan ha en annan utbildningsbakgrund inom det gamla utbildningssystemet med socialutbildningarna. Dessa utbildningar kan ibland sakna den juridiska delen som nu ingår inom socionomutbildningen vilket gör att de verksamma kan inneha bristande juridisk kunskap. Socionomutbildningen som den ser ut idag är relativt ny, det är inte länge sedan de två tidigare socialutbildningarna slogs ihop till en och samma vilket gav en större bredd på verksamheter som de nya studenterna senare kunde arbeta inom. Därför blev det intressant att se om det förekom en bedömningsskillnad bland de svenska socionomstudenterna som är aktuella vid tidpunkten för denna studie, men också om det föreligger andra faktorer hos klienten som kan påverka ett beslut. Vår studie är relativt tydlig i resultatet, det föreligger inga avgörande skillnader i beslutsbedömningarna som studenterna gör i de tre vinjetter som vi använt oss utav. Detta kan bero på olika saker. Den fallbeskrivning som används i vinjetterna kanske är för "klen" eller "snäll" mot studenterna och skulle behöva vara lite mer svårbedömd

för att eventuella skillnader skulle kunna bli synliga. Studenterna kan ha svarat utifrån vad de tror att vi som utför studien vill ha fram med den. De kan också ha svarat ärligt och varit medvetet/inte medvetet könsneutrala i sina bedömningar.

En annan aspekt för framtida forskning som hade det varit av intresse att studera huruvida genus tar sig i uttryck under utredningen men inte i själva beslutstagandet. Vi upplever genom vår studie att det kan finnas sådana tendenser då det förekommer genusskillnader i vad studenterna ansåg vara mest allvarligt. Studenterna tyckte att det var mer allvarligt med droganvändet för en tjej i jämförelse med en kille och en könsneutral person. Även att det förekommer skillnader när deltagarna valt "sexuellt utnyttjande" som en riskfaktor kan verka som en indikator på att socialsekreterare på ett omedvetet plan gör skillnad mellan könen i processen som leder fram till bedömning. Om det förekommer skillnader i processen kan det synas i till exempel bemötandet och hur socialsekreteraren väljer att se på situationen som omger ungdomen.

Vi önskar att alla som arbetar inom serviceyrken ska ha ett mänskligt perspektiv i sin yrkesroll. Med detta menar vi att se individen som en människa och inte utifrån dennes kön eller andra kategoriseringar som förekommer i samhället. Om detta är genomförbart är svårt att säga och är i så fall tidskrävande då det handlar om att ändra gamla och inkörda normer och värderingar. För att uppnå ett sådant mål måste alla i samhället jobba tillsammans och se sitt personliga ansvar för att bidra till ett mer jämlikt samhälle.

Referenser

Andersson, G., Sallnäs, M. (2012). Social barnavård och barns utsatthet. I I. Höjer, M. Sallnäs, & Y. Sjöblom (Red.), *När samhället träder in: barn, föräldrar och social barnavård* (s. 13-28). Lund: Studentlitteratur.

Andersson, G & Ulmanen, P. (2006). *Svensk social barnavård ur ett könsperspektiv 1993–2003*. Statens institutions styrelse. Hämtad 14 april, 2015, från <https://lup.lub.lu.se/search/publication/533013>

Barnombudsmannen. (2011). *Bakom fasaden- Barn och ungdomar i den sociala barnavården berättar*. Barnombudsmannen. Hämtad 20 april, 2015, från <http://www.barnombudsmannen.se/barnombudsmannen/publikationer/arsrapporter/bakom-fasaden---barn-och-ungdomar-i-den-sociala-barnavarden-berattar/>

Bryman, A. (2008). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Stockholm: Liber.

Bolman, L. G., Deal, T. E. (2012). *Nya perspektiv på organisation och ledarskap*. Lund: Studentlitteratur.

Borell, K., Egonsdotter, G. (2014). Datorsbaserade simuleringar I samhällsvetenskaperna- SimChild I socionomutbildningen. I H, A. Larsson. (Red.). *14 röster kring samhällsstudier och didaktik*. (s. 229-242). Jönköping: Samhällsstudier & didaktik.

Brunnberg, E. (2002). *Are boys and girls treated in the same way by the social services?*. I C. Gruber & H. Stefanov. (Red). *Gender in social work: promoting equality*. (s. 119-131). Lyme Regis: Russell House.

Börjesson, B. (2010). *Förstå socialt arbete*. Malmö: Liber AB.

Claezon, I. (2008). *Att göra skillnad- könsperspektiv i socialt arbete med barn och ungdomar*. Hämtad 21 april, 2015, från http://www.google.se/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=3&ved=0CCoQFjAC&url=http%3A%2F%2Fwww.allmannabarnhuset.se%2Fwp-content%2Fuploads%2F2013%2F11%2FAtt_gora_skillnad.pdf&ei=Ozk2VZqbI6HpywO1k4DwDw&usq=AFQjCNH77xharLcnKU2NytTvn9Yd-SnTGQ&sig2=3ODnLBe9Foy_fpgfIUmaUg

Claezon, I & Hilte, M. (2005). *Flickor och pojkar på institution- ett könsperspektiv på vården av ungdomar*. Hämtad 21 april, 2015, från http://www.google.se/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&cad=rja&uact=8&ved=0CCUQFjAB&url=http%3A%2F%2Fwww.allmannabarnhuset.se%2Fwp-content%2Fuploads%2F2013%2F11%2FFlickor_och_pojkar_p_ins.pdf&ei=n_I1Vd7XGubRywOstYDwBQ&usq=AFQjCNFv1omhoqxGYU1WIZEddBFZYv3zuw

- Daneback, K., & Månsson, S. A. (2008). Internetforskning. I A. Meeuwisse, H. Swärd, R. Eliasson-Lappalainen & K. Jacobsson (Red.), *Forskningsmetodik för socialvetare* (s. 154-169). Stockholm: Natur & Kultur.
- Egelund, T., Kvilhaug, A., Liebing, A., & Österberg, F. (2000). *Social barnavård- kunskap och professionalisering. En komparativ studie av undervisningen i social barnavård i svensk socionomutbildning och dansk socialrådgivarutbildning*. Socialstyrelsen. Stockholm.
- Egelund, T. (2008). Vinjettstudier. I A. Meeuwisse, H. Swärd, R. Eliasson-Lappalainen & K. Jacobsson (Red.), *Forskningsmetodik för socialvetare* (s. 136-152). Stockholm: Natur & Kultur.
- Giddens, A. (2007). *Sociologi*. Lund: Studentlitteratur.
- Hogg, M., Abrams, D., Otten, S., & Hinkle, S. (2004). *The social identity perspective intergroup relations, self-conception, and small groups*. Hämtad 16 april, 2015, från <http://sgr.sagepub.com/content/35/3/246.full.pdf+html>
- Höjer, I., & Höjer, S. (2012). De professionella i den sociala barnavården. I I. Höjer, M. Sallnäs, & Y. Sjöblom (Red.), *När samhället träder in: barn, föräldrar och social barnavård* (s. 50-64). Lund: Studentlitteratur.
- Jergeby, U. (1999). *Att bedöma en social situation- tillämpning av vinjettmetoden*. Stockholm: Norstedts.
- Kalman, K. (2006). Kunskap och samhälle. I B. Blom, S. Morén & L. Nygren (Red.), *Kunskap i socialt arbete- om villkor, processer och användning*. (s. 64-77). Stockholm: Natur & kultur.
- Kullberg, C., Herz, M & Fäldt, J. m.fl. (2012). *Genus i socialt arbete*. Stockholm: Liber.
- Laanemets, L & Kristiansen, A. (2008). *Kön och behandling inom tvångsvård En studie av hur vården organiseras med avseende på genus*. Statens intensions styrelse. Hämtad 21 april, 2015, från http://www.google.se/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CCAQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.stat-inst.se%2Fpagefiles%2F635%2Fkon-och-behandling-inom-tvangsvard-en-studie-av-hur-varden-organiseras-med-avseende-pa-genus.pdf&ei=EPw1VfjNDeSHygPZyIH4Cw&usg=AFQjCNGI_DJKG7Y7D_wQiE51F7tYkfbCiw&sig2=NvU2mbbCf7L1KXowm3g6uA&bvm=bv.91071109.d.bGQ
- Lagerblad, D & Sundelin, C.(2013). *Risk och prognos i socialt arbete med barn. Forskningsmetoder och resultat*. Centrum för utvärdering av socialt arbete: Stockholm.
- Lipsky, M. (2010). *Street-level bureaucracy. Dilemmas of the individual in public services*. New York: Russell sage foundation.

Lundström, T. (2000). *Om kommunernas sociala barnavård*. I Szebehely, M. (red.) *Välfärd, vård och omsorg*. SOU 2008:38, *Antologi från kommittén välfärdsbokslut*. Stockholm: Fritzes.

Mattsson, T. (2010). *Intersektionalitet i socialt arbete. Teori, reflektion och praxis*. Malmö: Gleerups.

Orr, A J. (2011). *Gendered Capital: Childhood Socialization and the "Boy Crisis" in Education*. Hämtad 17 april, 2015, från <http://link.springer.com/article/10.1007/s11199-011-0016-3>

Payne, M. (2008). *Modern teoribildning i socialt arbete*. Stockholm: Natur & kultur.

Rökenes, O H., & Hanssen, P-H. (2007). *Bära eller brista. Kommunikation och relationer i arbetet med människor*. Malmö: Gleerups.

Sallnäs, M., Wiklund, S., & Östberg, F. (2012). Organisering, sortering och marknadsorientering. I I. Höjer, M. Sallnäs, & Y. Sjöblom (Red.), *När samhället träder in: barn, föräldrar och social barnavård* (s. 31-47). Lund: Studentlitteratur.

SFS (2012:776). *Socialtjänstlagen 1:1*. Stockholm: Justitiedepartementet.

SFS (2012:776). *Socialtjänstlagen 2:1*. Stockholm: Justitiedepartementet.

SFS (2012:776). *Socialtjänstlagen 5:1*. Stockholm: Justitiedepartementet.

SFS (1998:386). *Förvaltningslagen §1*. Stockholm: Justitiedepartementet.

SFS (1986:223). *Förvaltningslagen §7*. Stockholm: Justitiedepartementet.

SFS (2008:567). *Diskrimineringslagen 1:1*. Stockholm: Justitiedepartementet.

Statens institutionsstyrelse. (2015). *Adresser till ungdomshem*. Hämtad 20 maj, 2015, från <http://www.stat-inst.se/vara-institutioner/adresser-till-ungdomshem/>

Socialstyrelsen. (2008). *Mot en mer jämställd sjukvård och socialtjänst*. Hämtad 15 mars, 2015, från <http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2008/2008-131-1>

Svensson, K., Johnsson, E., & Laanemets, L. (2008). *Handlingsutrymme. Utmaningar i socialt arbete*. Stockholm: Natur & kultur.

Swärd, H., & Starrin, B. (2006). Makt och socialt arbete. I A. Meeuwisse, S. Sunesson, H. Swärd (Red.), *Socialt arbete – en grundbok*. (s. 248-264). Stockholm: Natur & Kultur.

Unicef. (u.å.). *Barnkonventionen*. Hämtad 20 april, 2015, från <https://unicef.se/barnkonventionen/las-texten#full>

Bilagor

Bilaga 1- informationsbrev

Hej!

Vi heter Ashtar Daniel och Nellie Hinas och vi studerar sjätte terminen på socionomprogrammet vid Hälsohögskolan i Jönköping. Vi skriver just nu vår C-uppsats och skulle vara tacksamma om Ni ville ta er tid och besvara vår enkät. Att besvara enkäten beräknar vi kommer ta cirka 5-10 minuter. Undersökningen är till för att se hur olika faktorer påverkar bedömningen av ett ungdomsärende. För att kunna genomföra detta använder vi oss utav ett fiktivt ärende.

Enkäten börjar med frågor kring er bakgrund, sedan följer det fiktiva ärendet med följdfrågor för att sedan avslutas med generella frågor.

Vi skulle uppskatta om Ni svarar på frågorna enskilt och inte diskuterar med andra studenter för att inte påverka varandra, och svarar så ärligt Ni kan. Länken till enkäten finner Ni längst ner på sidan.

Alla svar kommer att behandlas konfidentiellt och inga personuppgifter kommer att publiceras.

När uppsatsen är godkänd och publicerad kommer vi att skicka ut en länk till Er där Ni finner uppsatsen.

Om Ni har några frågor eller funderingar är ni välkomna att kontakta oss på följande e-mails:

Ashtar Daniel: yoac12na@student.hj.se

Nellie Hinas: hine12hv@student.hj.se

Tack för Er tid!

Länk till enkäten:

Bilaga 2- Fallet "E"

Sida 1

Nedan följer en beskrivning av ett fiktivt ärende som har valts att kallas för "E". Du kommer att få en beskrivning av E och hans situation. Därefter följer en del frågor om ditt ställningstagande till ärendet och några andra relevanta frågor som kan komma att röra ditt framtida arbete. Beräknad tid för att slutföra frågorna beräknas vara cirka 5-10 minuter.

Undersökningen görs anonymt och materialet kommer att användas i en C-uppsats för en kandidatexamen i socialt arbete.

Vi tackar för din medverkan!

Bakgrund

Vilken termin går du i just nu? *

Termin 4

Termin 5

Termin 6

Termin 7

Vilket år är du född? *

Svara med siffror, tex 1992

Vilket kön tillhör du? *

Man

Kvinna

Annat

Har du kombinerat dina studier med att arbeta med socialt arbete? *

Till exempel handläggning, enhetschef etc.

ja

nej

Sida 3

E är 16 år gammal och går första året på ett lokalt gymnasium i er kommun. E blir aktuell hos socialtjänsten då hen har blivit intagen till polisstationen då hen uppvisat tecken på narkotikapåverkan. E är tidigare känd hos polisen för snatteri och socialtjänsten har nu valt att öppna en utredning. Din uppgift är att ta ställning till om E har ett behov av stöd från socialtjänsten eller inte.

E bor tillsammans med sina föräldrar och en lillebror i en lägenhet i centrala delar av staden. Mamma Sara är för tillfället arbetslös och går på A-kassa medan pappa Mikael jobbar som taxichaufför. Sedan Sara förlorade sitt jobb har familjen upplevt svårigheter med sin ekonomi och har i perioder sökt ekonomisk bistånd från försörjningsstöd.

E har haft svårigheter i skolan men får i dagsläget inget specifikt stöd. Skolan upplever att Es frånvaro har ökat men vet inte hur de ska hantera det. De har haft möten och samtal med föräldrarna och E utan någon framgång.

I samtal med föräldrarna framkom det att de är väldigt oroliga för E då hen har börjat umgås med ett gäng äldre ungdomar som man enligt rykten har fått höra är aktiva inom droghandeln. De berättar att E på högstadiet var aktiv inom fotbollsverksamheten i stan och spelade gitarr, men har nu slutat med detta sedan hen träffat de nya kompisarna. Föräldrarna är oroliga för att E ska fastna i den kriminella världen och ställer sig positiva till hjälp från socialtjänsten.

E erkänner att hen har använt droger men att hen inte är beroende och använder det bara när hen festar. Vid frågan om hur E får tag i droger svarar hen att hen blir erbjuden det via sina kompisar. Hen vågar inte riktigt säga nej då hen inte vill bli utesluten från gruppen och framstå som en "tönt". E berättar att hen vill sluta men att hen inte vet hur hen ska bryta mönstret och våga säga nej. E uppger att hen saknar fotbollen och de kompisar hen hade där men att de gamla vännerna undviker kontakt med hen eftersom hen umgås med det nya kompisgänget.

Bedömning

Vilka riskfaktorer ser du i fallet E? *

Ange ett eller flera svarsalternativ

Känd hos polisen

Nya kompisgänget

Användandet av narkotika

Dålig ekonomi

Mammans arbetslöshet

Sexuellt utnyttjande

Hög frånvaro i skolan

Skolans agerande

E's inställning

E's ålder

Förädraformågan

Annat (Ange vad)

Vilka friskfaktorer ser du i fallet E? *

(ange ett eller flera svarsalternativ)

Föräldrarnas inställning

Skolans agerande

E's inställning

E's hobbies

Gamla kompisgänget

Familjens sammanhållning

E's ålder

Föräldraförmågan

Annat (ange vad)

Vad anser du vara mest allvarligt i situationen kring E? *

Ungdomens droganvändande

Upprepade polisinsatser

Föräldrarnas ekonomi

Nya kompisgänget

Skolfrånvaro

Annat

Vad blir ditt beslut gällande E? *

Beviljar insats enligt SoL

Påbörjar en utredning enligt LVU

Avslutar utan insats

Annat

Motivera ditt val av beslut. *

Hur säker känner du dig i din bedömning av E? *

1 är väldigt osäker och 5 är väldigt säker.

1

2

3

4

5

1

Övriga frågor

Följande frågor kommer att vara generella och du behöver därför inte utgå ifrån fallet "E".

Tror du att det förekommer anpassning i val av insatser utifrån klientens etnicitet? *

ja

nej

Tror du att det förekommer anpassning i val av insatser utifrån klientens könstillhörighet? *

ja

nej

Tror du att det finns utomstående faktorer som påverkar val av insatser riktade mot ungdomar? *

Tex kommunens ekonomi, normer etc.

ja

nej

Tror du att det förekommer anpassning i val av insatser utifrån klientens ekonomiska tillstånd? *

ja

nej

Skulle du kunna tänka dig att arbeta inom Barn och ungdomssektionen direkt efter examen? *

ja

nej

Har du några övriga kommentarer att tillägga? *

Frågeställningarna är nu slut.

Vi tackar dig för din medverkan!

Med vänliga hälsningar,

Ashtar och Nellie

» [Redirection to final page of WebbEnkäter \(ändra\)](#)

Bilaga 3- Fallet "Erik"

Sida 1

Nedan följer en beskrivning av ett fiktivt ärende som har valts att kallas för Erik. Du kommer att få en beskrivning av E och hans situation. Därefter följer en del frågor om ditt ställningstagande till ärendet och några andra relevanta frågor som kan komma att röra ditt framtida arbete. Beräknad tid för att slutföra frågorna beräknas vara cirka 5-10 minuter.

Undersökningen görs anonymt och materialet kommer att användas i en C-uppsats för en kandidatexamen i socialt arbete.

Vi tackar för din medverkan!

Bakgrund

Vilken termin går du i just nu? *

Termin 4

Termin 5

Termin 6

Termin 7

Vilket år är du född? *

Svara med siffror, tex 1992

Vilket kön tillhör du? *

Man

Kvinna

Annat

Har du kombinerat dina studier med att arbeta med socialt arbete? *

Tex handläggning, enhetschef etc.

ja

nej

Sida 3

Erik är 16 år gammal och går första året på ett lokalt gymnasium i er kommun. Erik blir aktuell hos socialtjänsten då han har blivit intagen till polisstationen då han uppvisat tecken på narkotikapåverkan. Erik är tidigare känd hos polisen för snatteri och socialtjänsten har nu valt att öppna en utredning. Din uppgift är att ta ställning till om Erik har ett behov av stöd från socialtjänsten eller inte.

Erik bor tillsammans med sina föräldrar och en lillebror i en lägenhet i centrala delar av staden. Mamma Sara är för tillfället arbetslös och går på A-kassa medan pappa Mikael jobbar som taxichaufför. Sedan Sara förlorade sitt jobb har familjen upplevt svårigheter med sin ekonomi och har i perioder sökt ekonomisk bistånd från försörjningsstöd.

Erik har haft svårigheter i skolan men får i dagsläget inget specifikt stöd. Skolan upplever att Eriks frånvaro har ökat men vet inte hur de ska hantera det. De har haft möten och samtal med föräldrarna och Erik utan någon framgång.

I samtal med föräldrarna framkom det att de är väldigt oroliga för Erik då han har börjat umgås med ett gäng äldre ungdomar som man enligt rykten har fått höra är aktiva inom droghandeln. De berättar att Erik på högstadiet var aktiv inom fotbollsverksamheten i stan och spelade gitarr, men har nu slutat med detta sedan han träffat de nya kompisarna. Föräldrarna är oroliga för att Erik ska fastna i den kriminella världen och ställer sig positiva till hjälp från socialtjänsten.

Erik erkänner att han har använt droger men att han inte är beroende och använder det bara när han festar. Vid frågan om hur Erik får tag i droger svarar han att han blir erbjuden det via sina kompisar. Han vågar inte riktigt säga nej då han inte vill bli utesluten från gruppen och framstå som en "tönt". Erik berättar att han vill sluta men att han inte vet hur han ska bryta mönstret och våga säga nej. Erik uppger att han saknar fotbollen och de kompisar han hade där men att de gamla vännerna undviker kontakt med honom eftersom han umgås med det nya kompisgänget.

Bedömning

Vilka riskfaktorer ser du i fallet Erik? *

Ange ett eller flera svarsalternativ

- Känd hos polisen
- Nya kompisgänget
- Användandet av narkotika
- Dålig ekonomi
- Mammans arbetslöshet
- Sexuellt utnyttjande
- Hög frånvaro i skolan
- Skolans agerande
- Eriks inställning
- Eriks ålder
- Föräldraförmågan
- Annat (ange vad)

Vilka friskfaktorer ser du i fallet Erik? *

Ange ett eller flera svarsalternativ

- Föräldrarnas inställning
- Skolans agerande
- Eriks inställning
- Eriks hobbies
- Gamla kompisgänget
- Familjens sammanhållning
- Eriks ålder
- Föräldraförmågan
- Annat (ange vad)

Vad anser du vara mest allvarligt i situationen kring Erik? *

Ungdomens droganvändande

Upprepade polisinsatser

Föräldrarnas ekonomi

Nya kompisgänget

Skolfrånvaro

Annat

Vad blir ditt beslut gällande Erik? *

Beviljar insats enligt SoL

Påbörjar en utredning enligt LVU

Avslutar utan insats

Annat

Motivera ditt val av beslut. *

Hur säker känner du dig i din bedömning av Erik? *

1 är väldigt osäker och 5 är väldigt säker.

1

2

3

4

5

1

Övriga frågor

Följande frågor kommer att vara generella och du behöver därför inte utgå ifrån fallet "Erik".

Tror du att det förekommer anpassning i val av insatser utifrån klientens etnicitet? *

ja

nej

Tror du att det förekommer anpassning i val av insatser utifrån klientens könstillhörighet? *

ja

nej

Tror du att det förekommer anpassning i val av insatser utifrån klientens ekonomiska tillstånd? *

ja

nej

Tror du att det finns utomstående faktorer som påverkar val av insatser riktade mot ungdomar? *

Tex kommunens ekonomi, normer etc.

ja

nej

Skulle du kunna tänka dig att arbeta inom Barn och ungdomssektionen direkt efter examen? *

ja

nej

Har du några övriga kommentarer att tillägga? *

Frågeställningarna är nu slut.

Vi tackar dig för din medverkan!

Med vänliga hälsningar,

Ashtar och Nellie

» [Redirection to final page of WebbEnkäter \(ändra\)](#)

Bilaga 4- Fallet "Erika"

Sida 1

Nedan följer en beskrivning av ett fiktivt ärende som har valts att kallas för "Erika". Du kommer att få en beskrivning av Erika och hennes situation. Därefter följer en del frågor om ditt ställningstagande till ärendet och några andra relevanta frågor som kan komma att röra ditt framtida arbete. Beräknad tid för att slutföra frågorna beräknas vara cirka 5-10 minuter.

Undersökningen görs anonymt och materialet kommer att användas i en C-uppsats för en kandidatexamen i socialt arbete.

Vi tackar för din medverkan!

Bakgrund

Vilken termin går du i just nu? *

Termin 4

Termin 5

Termin 6

Termin 7

Vilket år är du född? *

Svara med siffror, tex 1992

Vilket kön tillhör du? *

Man

Kvinna

Annat

Har du kombinerat studierna med att arbeta med socialt arbete? *

Tex handläggning, enhetschef etc.

Sida 3

Erika är 16 år gammal och går första året på ett lokalt gymnasium i er kommun. Erika blir aktuell hos socialtjänsten då hon har blivit intagen till polisstationen då hon uppvisat tecken på narkotikapåverkan. Erika är tidigare känd hos polisen för snatteri och socialtjänsten har nu valt att öppna en utredning. Din uppgift är att ta ställning till om Erika har ett behov av stöd från socialtjänsten eller inte.

Erika bor tillsammans med sina föräldrar och en lillebror i en lägenhet i centrala delar av staden. Mamma Sara är för tillfället arbetslös och går på A-kassa medan pappa Mikael jobbar som taxichaufför. Sedan Sara förlorade sitt jobb har familjen upplevt svårigheter med sin ekonomi och har i perioder sökt ekonomisk bistånd från försörjningsstöd.

Erika har haft svårigheter i skolan men får i dagsläget inget specifikt stöd. Skolan upplever att Erikas frånvaro har ökat men vet inte hur de ska hantera det. De har haft möten och samtal med föräldrarna och Erika utan någon framgång.

I samtal med föräldrarna framkom det att de är väldigt oroliga för Erika då hon har börjat umgås med ett gäng äldre ungdomar som man enligt rykten har fått höra är aktiva inom droghandeln. De berättar att Erika på högstadiet var aktiv inom fotbollsverksamheten i stan och spelade gitarr, men har nu slutat med detta sedan hon träffat de nya kompisarna. Föräldrarna är oroliga för att Erika ska fastna i den kriminella världen och ställer sig positiva till hjälp från socialtjänsten.

Erika erkänner att hon har använt droger men att hon inte är beroende och använder det bara när hon festar. Vid frågan om hur Erika får tag i droger svarar hon att hon blir erbjuden det via sina kompisar. Hon vågar inte riktigt säga nej då hon inte vill bli utesluten från gruppen och framstå som en "tönt". Erika berättar att hon vill sluta men att hon inte vet hur hon ska bryta mönstret och våga säga nej. Erika uppger att hon saknar fotbollen och de kompisar hon hade där men att de gamla vännerna undviker kontakt med henne eftersom hon umgås med det nya kompisgänget.

Bedömning

Vilka riskfaktorer ser du i fallet Erika? *

Ange ett eller flera svarsalternativ

Känd hos polisen

Nya kompisgänget

Användandet av narkotika

Dålig ekonomi

Mammans arbetslöshet

Sexuellt utnyttjande

Hög frånvaro i skolan

Skolans agerande

Erikas inställning

Erikas ålder

Föräldraförhållanden

Annat (ange vad)

Vilka friskfaktorer ser du i fallet Erika? *

Ange ett eller flera svarsalternativ

Föräldrarnas inställning

Skolans agerande

Eriks inställning

Eriks hobbies

Gamla kompisgänget

Familjens sammanhållning

Eriks ålder

Föräldraförmågan

Annat (ange vad)

Vad anser du vara mest allvarligt i situationen kring Erika? *

Ungdomens droganvändande

Upprepade polisinsatser

Föräldrarnas ekonomi

Nya kompisgänget

Skolfrånvaro

Annat

Vad blir ditt beslut gällande Erika? *

Beviljar insats enligt SoL

Påbörjar en utredning enligt LVU

Avslutar utan insats

Annat

Motivera ditt val av beslut. *

Hur säker känner du dig i din bedömning av Erika? *

1 är väldigt osäker och 5 är väldigt säker.

1

2

3

4

5

1

Övriga frågor

Följande frågor kommer att vara generella och du behöver därför inte utgå ifrån fallet "Erika".

Tror du att det förekommer anpassning i val av insatser utifrån klientens etnicitet? *

ja

nej

Tror du att det förekommer anpassning i val av insatser utifrån klientens könstillhörighet? *

ja

nej

Tror du att det förekommer anpassning i val av insatser utifrån klientens ekonomiska tillstånd? *

ja

nej

Tror du att det finns utomstående faktorer som påverkar val av insatser riktade mot ungdomar? *

Tex kommunens ekonomi, normer etc.

ja

nej

Skulle du kunna tänka dig att arbeta inom Barn och ungdomssektionen direkt efter examen? *

ja

nej

Har du några övriga kommentarer att tillägga? *

Frågeställningarna är nu slut.

Vi tackar dig för din medverkan!

Med vänliga hälsningar,

Ashtar och Nellie

» [Redirection to final page of WebbEnkäter \(ändra\)](#)